

OBČINA TRBOVLJE
OBČINSKI SVET
Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE

tel.: 03 56 34 800, e-pošta: obcina.trbovlje@trbovlje.si

12.

Številka: 141-1/2022-1
Datum: 21. 3. 2022

OBČINSKI SVET
OBČINE TRBOVLJE

ZADEVA: Letno poročilo o uresničevanju akcijskega načrta projekta »Občina po meri invalidov« letu 2021 v občini Trbovlje

Pravna osnova: Statut Občine Trbovlje
(Uradni vestnik Zasavja, št. 19/16, 12/18 in 4/20)

Namen: Razprava in sprejem

Priloge: Obrazložitev
Predlog sklepa
Poročilo

Poročevalka: Mateja CAMPLIN TAHIROVIČ

OBRAZLOŽITEV

Projekt »Občina po meri invalidov« je Zveza delovnih invalidov Slovenije (v nadaljevanju: ZDIS) oblikovala na osnovi pobud svojih članov in je odgovorna nosilka projekta. Oblikovala ga je z namenom, da bi v čim večji meri spodbudila lokalne skupnosti k načrtnim in trajnim dejavnostim za doseganje večje kakovosti življenja invalidov v njihovem primarnem okolju, za njihovo socialno vključenost in sodelovanje v družbenem življenju kraja - za večjo kakovost življenja vseh občanov.

Občinski svet Občine Trbovlje je na svoji 19. seji v marcu 2005 sprejel predlog Programa za neodvisno življenje invalidov, potrdil analizo dostopnosti objektov in soglašal z vključitvijo v projekt »Občina po meri invalidov«. Župan je imenoval posebno delovno skupino – Komisijo za pripravo analize položaja invalidov v občini Trbovlje, s podpisom izjave pa je župan prevzel odgovornost za izvedbo projekta. Izdelan je bil tudi Program za neodvisno življenje invalidov. Upravni odbor ZDIS je v začetku novembra 2005 na svoji seji sprejel sklep, da se Občini Trbovlje podeli listino »Občina po meri invalidov«.

Svečana podelitev listine »Občina po meri invalidov« je bila 15. decembra 2005 v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje. V letu 2020 smo tako obeležili 15. obletnico prejema listine.

Listina »Občina po meri invalidov« je priznanje občini, ki pri svojem delu upošteva različnost potreb vseh občanov, načrtno razvija, spodbuja in realizira dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo k večji kakovosti osebnega življenja invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in za aktivno udeležbo v družbenem življenju občine z namenom udejanjanja pravic človeka in državljana. Listina na drugi strani prinaša občini tudi obveznosti in naloge, z njihovim postopnim uresničevanjem pa se trudimo, da bi pripomogli k samostojnejšemu in bolj neodvisnemu življenju invalidov v naši sredini. Po šestnajstih letih aktivnega dela na tem projektu ugotavljamo, da je projekt med nami lepo zaživel. Kar nekaj stvari je bilo že realiziranih, zavedamo pa se, da je potrebno še veliko narediti, da bi lahko rekli, da imajo invalide osebe enake pravice in možnosti kot ostali ljudje. V Poročilu o izvajanju akcijskega načrta za leto 2021 smo podrobno predstavili aktivnosti na projektu »Občina po meri invalidov« v navedem letu.

Z ozaveščanjem širše in strokovne javnosti vplivamo na spremembo dojemanja invalidnosti v družbi. Cilj ozaveščanja je odstranjevanje ovir za enakopravno udeležbo invalidov.

Za realizacijo nekaterih ciljev ni potrebno veliko finančnih sredstev, potrebna je le dobra volja ljudi in pripravljenost pomagati ljudem, ki pomoč potrebujejo.

Pripravila:

Mateja CAMPLIN TAHIROVIČ
vodja oddelka za splošne zadeve
in družbene dejavnosti

Županja Občine Trbovlje
Jasna GABRIČ

PREDLOG

Na podlagi 19. člena Statuta Občine Trbovlje (Uradni vestnik Zasavja, št. 19/16, 12/18 in 4/20) ter 65. člena Poslovnika Občinskega sveta Občine Trbovlje (Uradni vestnik Zasavja, št. 12/18), je Občinski svet Občine Trbovlje na svoji ____ redni seji, dne _____ sprejel naslednji

SKLEP

1.

Občinski svet Občine Trbovlje sprejme »Poročilo o izvajanju akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v letu 2021 v občini Trbovlje«.

2.

Sklep velja takoj.

Številka:

Datum:

**Županja Občine Trbovlje
Jasna GABRIČ**

**OBČINA TRBOVLJE
ŽUPANJA**

Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE

DRUŠTVO INVALIDOV TRBOVLJE
ULICA 1. JUNIJA 4
1420 TRBOVLJE
TELEFON: 03-56-31450: 31455
FAX: 03-56-31451
E-mail: di.trbovlje@siol.net
TRANSAKCIJSKI RAČUN: pri LB Trbovlje
26330-0089476126 0848026450

LETNO POROČILO O URESNIČEVANJU AKCIJSKEGA NAČRTA PROJEKTA

»OBČINA PO MERI INVALIDOV«

V LETU 2021 V OBČINI TRBOVLJE

**predsednik
Društva invalidov Trbovlje**

Vesel ŠALJA

**županja
Občine Trbovlje**

Jasna GABRIČ

po pooblastilu št. 032-2/18-8
z dne 13.12.2018

Maja Krajnik
podžupanja

Datum: 21. 3. 2022
Številka: 141-1/2022-1

Kazalo vsebine

1. Uvod.....	1
2. Področje obveščanja in ozaveščanja občanov	2
3. Skrb za zdravje	7
4. Rehabilitacijski programi	10
5. Strokovno podporne storitve in programi.....	12
6. Dostopnost objektov	18
7. Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter invalidov	24
8. Zaposlovanje invalidov.....	30
9. Stalna materialna varnost in spodbujanje aktivnega delovanja	32
10. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete	34
11. Udejstvovanje na področju kulture	34
12. Udejstvovanje na področju športa.....	36
13. Verske aktivnosti.....	37
14. Zaključek	37

1. Uvod

Projekt »Občina po meri invalidov« je Zveza delovnih invalidov Slovenije (ZDIS) oblikovala na osnovi pobud svojih članov in je odgovorna nosilka projekta. Oblikovala ga je z namenom, da bi v čim večji meri spodbudila lokalne skupnosti k načrtnim in trajnim dejavnostim za doseganje večje kakovosti življenja invalidov v njihovem primarnem okolju, za njihovo socialno vključenost in sodelovanje v družbenem življenju kraja - za večjo kakovost življenja vseh občanov.

Projekt spodbuja občino kot lokalno samoupravno skupnost, da se skladno s svojo vlogo odgovorno odziva na potrebe in interese vseh občanov, torej tudi tistih s tako imenovanimi posebnimi potrebami; da skrbi za čim bolj kakovostno življenje v skupnosti in pri tem upošteva različnost njihovih potreb in možnosti; da povezuje dejavnost in odgovornost različnih javnih služb, pa tudi gospodarskih dejavnikov v občini. Izjemno pomembno je, da daje civilni družbi prostor in možnost, da uveljavi svojo tvorno vlogo in aktivira svoje člane, torej tudi invalide, v skupnem delovanju.

Uresničevanje projekta je pomembno za vse invalide v občini, saj se odziva na raznovrstne potrebe in interese invalidov ter spodbuja povezovanje in usklajeno delovanje vseh invalidov oziroma invalidskih organizacij na lokalni ravni. Istočasno se projekt odziva tudi na potrebe drugih skupin občanov (na primer starejše) in tako prispeva k večji kakovosti skupnega življenja.

ZDIS je s projektom "Občina po meri invalidov" uveljavil nov metodološki pristop k uresničevanju Standardnih pravil za izenačevanje možnosti invalidov. Skladno s svojim statusom reprezentativne invalidske organizacije, poslanstvom, cilji in nalogami organizacije, številnimi mednarodnimi dokumenti, ki jih je dolžna uresničevati država, pa tudi občine, razvija celovito zasnovano uresničevanje teh dokumentov na lokalni ravni. Agenda 22 predstavlja dober praktičen pripomoček. Sprejeta Konvencija o pravicah invalidov daje projektu dodatne možnosti za doseganje ciljev projekta.

Sodobni pogled na invalidnost temelji na človekovih pravicah, na prepovedani diskriminaciji in zagotavljanju enakih možnosti in enakih obvez za vse. Invalidi so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi in senzoričnimi okvarami, ki jih v vsakdanjem življenju ovirajo ali omejujejo pri tem, da bi lahko enako, polno, učinkovito in enakopravno sodelovali v družbi. Zato se vsi, ki lahko pripomoremo k boljšemu življenju invalidov trudimo, da bi vsak po svojih močeh dodal svoj prispevek k uresničevanju nalog in ciljev, ki smo si jih skupaj zastavili s projektom »Občina po meri invalidov«. Tudi v zadnjem letu, letu 2021, ko smo 15. decembra obeležili 16 let od podelitve naziva »Občina po meri invalidov«, je bilo čutiti pozitiven odziv občanov, nevladnih organizacij, zavodov, medijev in širše javnosti v povezavi s projektom. Vsak od nas lahko prispeva kamenček v mozaik napredka in vsak kamenček šteje.

Skladno s Pravilnikom ZDIS o podelitvi listine »Občina po meri invalidov« mora občina vsako leto zvezi predložiti poročilo o izvajanju akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v občini.

V spodnjih poglavjih so zajete aktivnosti nevladnih organizacij, javnih zavodov in Občine Trbovlje v letu 2021.

2. Področje obveščanja in ozaveščanja občanov

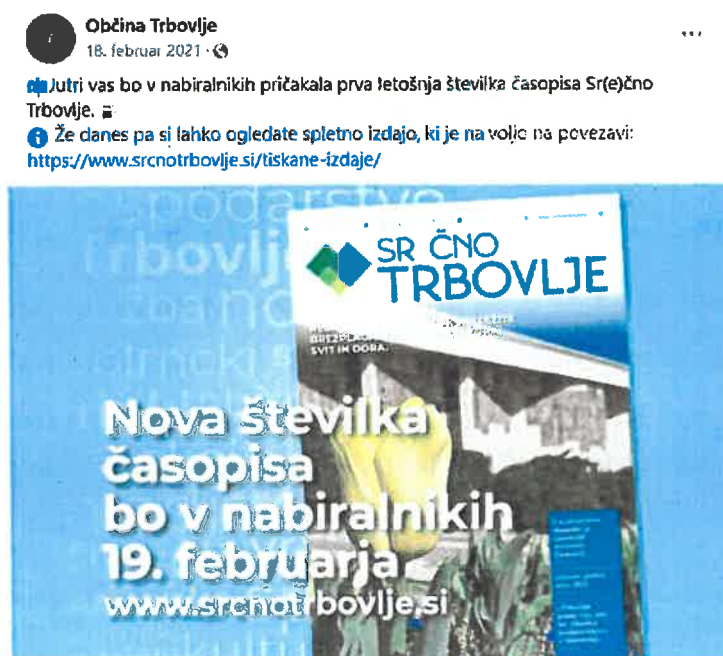
Z ozaveščanjem in informiranjem širše in strokovne javnosti je treba zagotoviti dojemanje invalidov kot enakovrednih in enakopravnih članov družbe.

Občina Trbovlje ima svoje kanale obveščanja razpletene preko spletne strani in Facebook strani, posebno mesto na spletni strani pa ima tudi opis projekta »Občina po meri invalidov«. Občina Trbovlje je v letu 2020, skladno z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21 – ZInFV-A in 189/21 – ZDU-1M) pristopila k prenovi spletne strani občine, ki pa je v praksi zaživela v letu 2021. V 9. členu omenjenega zakona Ministrstvo za javno upravo pri pripravi in izvedbi programov usposabljanja sodeluje z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja invalidske organizacije. Ministrstvo, pristojno za informacijsko družbo pa v sodelovanju z reprezentativnimi invalidskimi organizacijami z objavami v medijih in na svojih spletnih straneh, izdajo publikacije in predstavitvami na konferencah ter drugih prireditvah spodbuja večjo ozaveščenost zavezancev in uporabnikov spletišč in mobilnih aplikacij o zagotavljanju dostopnosti in povratnih informacij. Spletna stran Občine Trbovlje je po prenovi prilagojena uporabnikom z različnimi oviranostmi. Obiskovalec spletne strani lahko sam, s klikom na ikono v zgornjem desnem kotu, izbere velikost pisave, barvno shemo, delovanje je prilagojeno tudi za delovanje na mobilnih napravah (različna širina), podprto je branje z bralnimi vmesniki ipd.

Ker pa elektronski mediji ne pridejo v vse domove, je **Občina Trbovlje** poskrbela tudi za vse tiste, ki teh medijev ne spremljajo.

Aprila 2012 je na vse naslove gospodinjestev v občini Trbovlje prispel prvi brezplačen izvod časopisa Sr(e)čno Trbovlje. V letu 2021 so izšle štiri številke časopisa. Z njim se vse občane in občanke seznanja z dogajanjem v občini, z novostmi in raznimi projekti.

Primer objave na FB strani občine:

Vir: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=5004533006288693&id=263378383737536 (18. 2. 2021)

Vsem ostalim obiskovalcem spletne strani občine je časopis dosegljiv na povezavi <http://www.srcnotrbovlje.si/>, kjer so objavljene tudi tiste novice, ki zaradi prostorske stiske niso bile vključene v tiskano izdajo. V časopisu s svojimi prispevki sodelujejo tudi nevladne humanitarne in invalidske organizacije, ki aktivno delujejo na področju Trbovelj. Brezplačni časopis, v vsakokratni nakladi 7.500 izvodov, so tudi v letu 2021 prejela vsa gospodinjstva v Trbovljah. Časopis je tiskalo invalidsko podjetje, ki zaposluje več kot 50 % delavcev s statusom invalida.

Občina Trbovlje na svojih spletnih straneh redno obvešča občane in vse druge uporabnike interneta o aktivnostih v občini. Stran je sproti ažurirana, vsaka nevladna organizacija pa ima možnost brezplačne objave svojih obvestil, novic in vabil.

Sredstva v višini 12.194 € so bila namenjena za objavo novic, razpisov, obvestil, informiranju poslušalcev o delu občinske uprave in občinskega sveta, objavo povabil na različne prireditve in čestitk ob občinskem in državnih praznikih na lokalnih radijskih postajah. Navedeno se je izvajalo na podlagi sklenjene pogodbe o sodelovanju z lokalnim radiem.

Lokalne televizije v svoj program vključujejo vse pomembne dogodke v občini. Gre za programsko sodelovanje po pogodbi z lokalno televizijo in sicer za objave, ki se nanašajo na informiranje o delu občine, občinskega sveta, delu zavodov, podjetij, nevladnih organizacij in občanov; objave intervjujev z županjo ter objave obvestil, oglasov in voščil, snemanje ter predvajanje občinskih sej in drugih prireditev, objave obvestil županje na videostraneh, snemanje in predvajanje novinarskih konferenc in podobno. V ta namen je bilo iz proračuna **Občine Trbovlje** v letu 2021 porabljenih 11.700 €.

Društvo invalidov Trbovlje (DIT) ima v centru mesta ob objektu na naslovu Ulica 1. junija 4, postavljeno informativno tablo, kjer redno obvešča svoje člane in tudi druge občane o dogajanju v društvu. Tudi na sedežu **Občine Trbovlje** se pri glavnem vhodu v stavbo nahaja oglasna deska, kjer nevladne organizacije, tudi invalidske, lahko izobesijo plakate, vabila, zahvale.

Področje obveščanja občanov je s strani občine financirano v zadostnem obsegu, zato menimo, da so informacije vsem, ki jih želijo, dobro dostopne. Zavedamo se pomembne vloge vseh medijev pri ozaveščanju javnosti, zato medije redno seznanjamo o vseh novostih.

V nadaljevanju je navedenih le nekaj obvestil, s katerimi **Občina Trbovlje** ozavešča javnost o različnih aktivnostih, ki potekajo na področju zdravja in so tako ali drugače povezane z invalidi.

4. februarja obeležujemo svetovni dan boja proti raku. V Evropski uniji vsako leto zaradi raka umre 1,3 milijona ljudi, 2,7 milijonom Evropejcem pa raka diagnosticirajo. Glede na podatke NIJZ je v Sloveniji rak pri ženskah celo drugi, pri moških pa v zadnjih letih že prvi vzrok smrti. Pri rakavih obolenjih je izjemnega pomena zgodnje odkrivanje rakavih ali predrakavih obolenj, saj se s tem možnost preživetja in popolne ozdravitve bistveno poveča.

Z namenom ozaveščanja in zmanjšanja smrtnosti, kot posledico rakavih obolenj se je **Občina Trbovlje** v letu 2021 skupaj z **Zdravstvenim domom Trbovlje, Zavarovalnico triglav in medijskim partnerjem radiem Aktual Kum** podala na intenzivnejšo promocijo presejalnih programov Zora, Dora in Svit, ki prispevajo k zgodnejšemu odkrivanju rakavih in predrakavih obolenj.

Vir: <https://www.facebook.com/263378383737536/photos/a.263681550373886/4945580758850585> (4. 2. 2021)

15. februar je mednarodni dan boja proti otroškemu raku. V podporo vseh otrok, ki se bojujejo z rakom se je v zlato-rumeno barvo odela tudi občinska stavba.

Vir: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=4991705600904767&id=263378383737536 (15. 2. 2021)

21. marec je svetovni dan Downovega sindroma, saj ta datum simbolno izraža genetsko posebnost tega sindroma – dodaten kromosom na 21. paru kromosomov v vsaki človeški celici. Je dan, ko si obujemo različni nogavici, saj tako na simboličen način opozarjamo, da smo ljudje različni. Tema svetovnega dneva v letu 2021 je bila "bodimo povezani", saj je pandemija vplivala tudi na povezanost med ljudmi, mnogo oseb z Downovim sindromom pa je ravno zaradi manjših možnosti povezovanja in komunikacije nazadovalo, kot opozarjajo v društvu Downov sindrom Slovenija.

Vir: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=5152865408122118&id=263378383737536 (21. 3. 2021)

V Sloveniji že 11 let uspešno deluje Program Svit, preventivni zdravstveni program, ki je namenjen preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki pri moških in ženskah med 50. in 74. letom starosti.

Vir: <https://www.facebook.com/263378383737536/photos/a.263681550373886/5157542194321106> (22. 3. 2021)

Europa Donna je 15. oktober proglasila za dan zdravih dojk in ga posvetila širjenju informacij o zdravju dojk in ozaveščanju za preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka dojk pri ženskah in dekletih. Tudi Občina Trbovlje vsako leto ozavešča o svetovnem dnevu na svoji spletni in facebook strani.

Vir: <https://www.facebook.com/photo?fbid=6152464048162244&set=pcb.6152464244828891> (4. 10. 2021)

14. novembra obeležujemo svetovni dan sladkorne bolezni, ki so ga prvič razglasili leta 1991. V Trbovljah se že dalj časa v primerjavi s Slovenijo zaznava večji delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi sladkorne bolezni. Ozaveščanju o sladkorni bolezni, ki prizadene veliko ljudi vseh starosti, zanjo pa zbolevajo vedno mlajši, se je priključila tudi Občina Trbovlje. Stavba občine in tudi nekatere druge ustanove po mestu bodo zato v novembru obarvane v modro.

Vir: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=6364395153635798&id=263378383737536 (12.11.2021)

Občina Trbovlje je ozaveščala občane tudi ob svetovnem dnevu raka trebušne slinavke. Letno v Sloveniji za tem rakom zbolijo okoli 400 ljudi in okoli 380 jih umre ali – povedano drugače – zaradi te bolezni vsako leto izgubimo za osem avtobusov državljanov. Gre za raka, ki ima eno najhujših statistik preživetja; pet let po diagnozi živi le še okoli 5 % bolnikov, povprečno preživetje od diagnoze pa je 4,6 meseca. V Združenju EuropaColon Slovenija izpostavljajo, da so znaki raka trebušne slinavke naslednji: splošno slabo počutje, bolečina v žlički in/ali v sredini hrbta, izrazita nepojasnjena izguba telesne teže, svetlo blato, zelo temen urin.

Vir: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=6398003106941669&id=263378383737536 (18. 11. 2021)

3. Skrb za zdravje

V občini Trbovlje imamo pokrito tako primarno kot sekundarno zdravstveno mrežo. Na primarni deluje javni zavod **Zdravstveni dom Trbovlje (ZDT)**, na sekundarni pa **Splošna bolnica Trbovlje (SBT)**. Ravno tako je za občane pokrita lekarniška mreža. Na območju občine Trbovlje namreč delujeta dve lekarni v okviru javnega zavoda **Zasavske lekarne Trbovlje (ZLT)** in ena zasebna lekarna, **Lekarna Pušnik, d. o. o.**

ZDT je s svojim aktivnim pristopom v Trbovljah uspel vzpostaviti Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov in Center za duševno zdravje odraslih. Oba pomenita veliko pridobitev za celotno Zasavje, napredek pa predstavlja tudi nadgradnja razvojne ambulante s Centrom za zgodnjo obravnavo otrok in mladostnikov.

Center za duševno zdravje odraslih sestavljajo strokovnjaki iz različnih področij. Namen centra je nuditi pacientom s težavami v duševnem zdravju celostno obravnavo oziroma multidisciplinaren pristop in na ta način izboljšati kakovost njihovega zdravljenja, kar pripomore k hitrejšemu okrevanju, ali pa vsaj bolj kakovostnem življenju kljub zdravstvenim težavam. Poleg ambulantne obravnave v Center za duševno zdravje odraslih spada tudi skupnostna psihiatrična obravnava, ustanovljena v letu 2020. Gre za mobilno enoto, ki deluje pretežno na terenu.

Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov opravlja storitve primarne, sekundarne in terciarne preventive, zgodnje obravnave otrok, mladostnikov in družin s tveganjem za težave v duševnem zdravju ter specialističnega zdravljenja duševnih motenj. Sestavlja ga tim avtonomnih strokovnjakov s področja duševnega zdravja, ki sodelujejo pri delu z otrokom, mladostnikom in njegovo družino, ter drugimi socialnimi sistemi, v katere je vključen. Interdisciplinarni pristop pomeni celostno, koordinirano obravnavo pri več strokovnjakih (strokovno timsko delo).

Razvojna ambulanta z vključenim Centrom za zgodnjo obravnavo je namenjena spremljanju in zgodnji obravnavi otrok z rizičnimi motnjami v razvoju, prav tako spremlja in obravnava mladostnike do 18. leta starosti z različnimi težavami v razvoju. Z dejavnostjo, ki se izvaja v okviru razvojne ambulante s Centrom za zgodnjo obravnavo, omogočajo otrokom kakovostno, celovito in sodobno diagnostično-terapevtsko obravnavo v domačem okolju.

Čeprav je bilo v **ZDT** v času epidemije začasno prekinjeno ambulantno zdravljenje v Centru za duševno zdravje otrok in mladostnikov kot tudi v Centru za duševno zdravje odraslih, so bili zaposleni na voljo preko telefona in elektronske pošte. V primeru, da so se v času zaprtja pojavile večje stiske, so na podlagi posveta s predstavniki centra za duševno zdravje, svetovali oziroma presodili, če je potrebna napotitev v bolnišnico (urgentno ambulanto Pediatrične klinike ali v Center za mentalno zdravje Psihiatrične klinike v Ljubljani ali ambulanti UKC Maribor).

V letu 2021 je bil sklenjen Dogovor o sofinanciranju programa celostne terapevtske obravnave otrok z motnjami v razvoju med **Občino Trbovlje, Občino Zagorje ob Savi, Občino Hrastnik** in **ZDT**. Program v razvojnem oddelku Vrtca Trbovlje izvaja diplomirana delovna terapevtka s specialnimi znanji (Bobath RNO za delo z otroki) v okviru celostne obravnave otrok z motnjami v razvoju, sicer zaposlena v ZDT. V letu 2021 je bilo v razvojnem oddelku Vrtca Trbovlje šest otrok s težavami na področju grobe motorike, fine motorike, grafomotorike, težav na kognitivnem področju, pozornostjo, vzpostavljanjem očesnega stika, senzoričnimi težavami (občutljivost na različne dražljaje – dotik, zvok, ...).

Otroci so v tem času precej napredovali, izboljšala se je njihova motorika, govor, drža telesa je lepša, pri individualnem delu zdržijo dlje. S strokovnimi delavci v oddelku je delovna terapevtka delila svoje izkušnje, svoje znanje, pripomogla je pri načrtovanju dela s svojimi

idejami ter nasveti o dejavnostih in uporabi didaktičnih sredstev. Starši otrok so z njenim vključevanjem v skupino in individualnim delom z njihovimi otroki zelo zadovoljni. Opazili so napredek pri svojih otrokih. Za ta namen je **Občina Trbovlje** zagotovila svoj delež v višini 3.311 €.

Občina Trbovlje redno obvešča občane o presejalnih programih Dora, Zora in Svit, tako v časopisu Sr(e)čno kot na spletni in Facebook strani občine. Časopis doseže vsa gospodinjstva, torej tudi tiste posameznike, ki niso vešči novih tehnologij in prisegajo na tradicionalen način obveščanja.

DRŽAVNI PROGRAMI ZA PRESEJANJE IN ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA

Vir: <https://www.trbovlje.si/objava/350691> (15. 1. 2021)

Občina Trbovlje je v letu 2021 izvedla akcijo s katero je občane ozaveščala o pomembnosti presejalnih programov. Za predstavitev presejalnih programov in njihovega pomena je bil opravljen pogovor z zdravnico Tjašo Jerman iz **Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)**. Oddaja na to temo je bila predvajana na Radiu Aktual Kum. **NIJZ** vsako leto objavi kazalnike zdravja v občini, iz katerih je razvidna tudi odzivnost občanov na omenjene presejalne teste.

V Trbovljah je bila v zadnjih nekaj letih pozornost posvečena tudi namestitvi avtomatskih defibrilatorjev, ki lahko s pravočasnim ukrepanjem rešijo marsikatero življenje.

Vir: <https://www.facebook.com/pg/AED-Zasavje-226847107396619/posts/> (18. 3. 2021)

V okviru proračunske postavke - označevalne table je **Občina Trbovlje** v letu 2020 naročila izdelavo elaborata za nekaj dodatnih tabel za nekatera podjetja, ki so namenjene usmerjanju do nameščenih avtomatskih defibrilatorjev. Iz zadnjega elaborata izhaja, da imamo v Trbovljah 12 tabel (gre za lamele v velikosti 1600/300 mm). Strošek namestitve je znašal 1.874 €.

Občina Trbovlje je skupaj z ZDT in **Upravo RS za zaščito in reševanje (URSZR) - Izpostavo Trbovlje** v letu 2020 začela z vzpostavljanjem mreže prvih posredovalcev, ki lahko s svojim znanjem marsikomu rešijo življenje. Mreža prvih posredovalcev je usmerjena v sestavo čim širšega kroga občanov, ki so pripravljeni priskočiti na pomoč, tistim, ki jo potrebujejo. Vsakršna pomoč, tudi laikov, je veliko bolj koristna, kot če pomoči nihče ne nudi, najpomembneje pa je, da laiki oziroma prvi posredovalci izgubijo strah in samozavestno pristopijo k reševanju življenj. V letu 2020 je tečaj za prvega posredovalca opravilo 17 oseb, v letu 2021 pa je bil organiziran obnovitveni tečaj za prve posredovalce, kjer so prejeli tudi nove, unikatne majice.

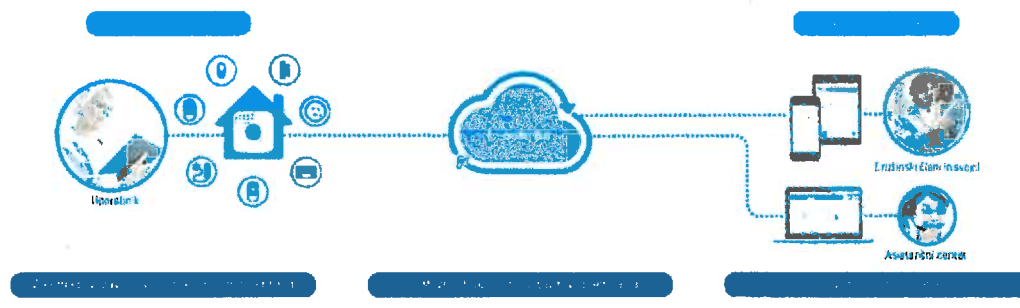

Vir: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=5997875376954446&id=263378383737536 (6. 9. 2021)

Občina Trbovlje se je leta 2018 pridružila občinam, ki svojim starejšim in invalidnim občanom subvencionirajo socialno varstveno storitev socialnega servisa osebnega telefonskega alarma oziroma oskrbe na daljavo. Dovoljenje za izvajanje te storitve je družbi Telekom Slovenije izdalo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Vir: <https://www.telekom.si/zasebni-uporabniki/ponudba/e-oskrba> (7. 3. 2021)

Vir: <https://www.telekom.si/zasebni-uporabniki/ponudba/e-oskrba> (7. 3. 2021)

Upravičenci morajo izpolnjevati dva od treh pogojev, in sicer:

- da so v času oddaje vloge stari vsaj 70 let,
- da bivajo sami ali v širši družini, katere družinski člani so zaradi službenih obveznosti ali drugih neodložljivih obveznosti zdravstvene narave odsotni,
- da gre za osebe s težjimi kroničnimi boleznimi, invalidne osebe, slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, osebe s starostnimi znaki, ipd.

V letu 2021 je občina socialno varstveno storitev socialnega servisa osebnega telefonskega alarma v višini 10 € mesečno subvencionirala 21 občanom, skupaj pa za ta namen namenila 2.451 €.

4. Rehabilitacijski programi

Občina Trbovlje je skladno z zakonodajo s področja socialnega varstva dolžna zagotavljati tudi mrežo javne službe za izvajanje socialno varstvene storitve pomoč družini na domu. V občini Trbovlje izvaja to dejavnost **Dom upokojencev Franc Salamon Trbovlje (DUFŠ Trbovlje)**. V letu 2021 je bilo za ta namen porabljenih 166.979 €. Storitve pomoč na domu je koristilo med 80 in 90 upravičencev mesečno. V letu 2021 je storitev izvajalo devet socialnih oskrbovalk. Z izvajanjem pomoči na domu se zmanjša število čakajočih za sprejem v domsko oskrbo, ta oblika oskrbe pa je tudi bistveno cenejša od institucionalnega varstva.

V letu 2020 in 2021 je število uporabnikov bilo malce nižje kot v preteklih letih, saj so se uporabniki ali pa njihovi svojci začasno odpovedali storitvi, predvsem iz strahu pred okužbo z virusom SARS-CoV-2. Omenjeni virus je oskrbovalkam na terenu povzročal obilico težav. Izvajalec **DUFŠ Trbovlje** je skupaj z **Občino Trbovlje** iskal rešitve za čimbolj nemoteno izvajanje storitve, posledično je občina dovolila začasno uporabo občinskega stanovanja za potrebe socialnih oskrbovalk. Oskrbovalke so se lahko v stanovanju preoblačile in tuširale po tem, ko so oskrbele uporabnika pozitivnega na virus in pred njihovo vrnitvijo v njihovo domače okolje. Na ta način je bilo preprečeno širjenje virusa. **Prostovoljno gasilsko društvo Trbovlje – mesto in štab Civilne zaščite (CZ)** pa sta poskrbela za temeljito razkuževanje avtomobilov oskrbovalk, ki so delale na terenu v »rdeči coni«.

Zaradi visoke stopnje obolelosti otrok na dihalih in na podlagi mnenja zdravstvene službe otroškega dispanzerja ZDT, **Občina Trbovlje** vsako leto sofinancira rehabilitacijo oziroma letovanje obolelih otrok na dihalih in rehabilitacijo otrok z zdravstvenimi težavami iz socialno ogroženih družin. Otroški dispanzer ZDT že vrsto let sodeluje pri izboru otrok, ki nato v organizaciji **Društva prijateljev mladine Trbovlje (DPMT)** letujejo v otroških letoviščih. Letovanja v otroškem letovišču Savudrija se je udeležilo 22 otrok z zdravstveno indikacijo. **Občina Trbovlje** je v letu 2021 krila stroške le v višini 1.591 €, saj zaradi epidemije obseg letovanja ni bil v celoti izveden.

Občina Trbovlje vsako leto objavi javni razpis za sofinanciranje dejavnosti invalidskih in humanitarnih organizacij.

SEDEŽ V OBČINI TRBOVLJE		
1.	ŽUPNIJA TRBOVLJE SV. MARTIN - ŽUPNIJSKA KARITAS TRBOVLJE	795,00 €
2.	DRUŠTVO VOJNIH INVALIDOV ZASAVJE	1.074,00 €
3.	DRUŠTVO DIABETIKOV TRBOVLJE	995,00 €
4.	DRUŠTVO INVALIDOV TRBOVLJE	2.000,00 €
5.	DRUŠTVO HRBTENIČARJEV ZASAVJE	809,00 €
6.	DRUŠTVO OSTEOPOROZE TRBOVLJE	891,00 €
7.	DRUŠTVO UPOKOJENCEV TRBOVLJE	883,00 €
8.	SOŽITJE - DRUŠTVO ZA POMOČ OSEBAM Z MOTNJAMI V DUŠEVNEM RAZVOJU TRBOVLJE	885,00 €
9.	MEDGENERACIJSKO DRUŠTVO UPANJE TRBOVLJE	756,00 €
10.	LIONS KLUB TRBOVLJE	712,00 €
11.	DRUŠTVO LEDVIČNIH BOLNIKOV ZASAVJA	830,00 €
12.	DRUŠTVO ZA AVTIZEM DAN	954,00 €

SEDEŽ IZVEN OBČINE TRBOVLJE		
13.	SLOVENSKO DRUŠTVO ZA CELIAKIJU - PODRUŽNICA CELJE	332,00 €
14.	ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE	301,00 €
15.	SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA PREPREČEVANJE SAMOMORA	263,00 €
16.	OZARA SLOVENIJA NACIONALNO ZDRUŽENJE ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA	359,00 €
17.	DRUŠTVO PARAPLEGIKOV LJUBLJANSKE POKRAJINE	334,00 €
18.	DRUŠTVO VITA ZA POMOČ PO NEZGODNI POŠKODBI GLAVE	304,00 €
19.	ŠENT - SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA DUŠEVNO ZDRAVJE	395,00 €
20.	DRUŠTVO PSORIATIKOV SLOVENIJE - PODRUŽNICA ZASAVJE	291,00 €
21.	ZASAVSKO DRUŠTVO ZA CEREBRALNO PARALIZO	219,00 €
22.	ZASAVSKI KLUB CEREBROVASKULARNIH BOLNIKOV IN INVALIDOV IZLAKE	132,00 €
23.	DRUŠTVO ONKOLOŠKIH BOLNIKOV SLOVENIJE	310,00 €
24.	DRUŠTVO PROJEKT ČLOVEK	304,00 €
25.	DRUŠTVO ZA FIBROMIALGIJO	291,00 €
26.	DRUŠTVO ZAUPNI TELEFON SAMARIJAN	258,00 €
27.	DRUŠTVO ZA KRONIČNO VNETNO ČREVESNO BOLEZEN	329,00 €

V letu 2021 je sredstva na podlagi sklenjenih pogodb prejelo 27 invalidskih oziroma humanitarnih nevladnih organizacij (12 s sedežem v občini Trbovlje in 15 s sedežem izven občine Trbovlje). Sredstva so bila namenjena za financiranje socialnih programov, v katerih so vključena tudi sredstva za rehabilitacijske programe. Porabljenih je bilo 16.006 €.

V letu 2021 je **Občina Trbovlje** pristopila k ureditvi financiranja nevladnih organizacij s področja družbenih dejavnosti (šport, kultura, invalidske in humanitarne organizacije, veteranske organizacije, splošna poraba). V ta namen je Občinski svet Občine Trbovlje sprejel Pravilnik o postopku izvedbe javnega razpisa oziroma javnega poziva s področja družbenih dejavnosti v občini Trbovlje in drugih oblik financiranja (Uradni vestnik Zasavja, št. 33/20), ki predstavlja t.i. postopkovni pravilnik, merila in kriteriji pa se skladno s potrebami lahko prilagajajo vsako leto pred objavo javnih razpisov in javnih pozivov.

5. Strokovno podporne storitve in programi

1. oktobra 2018 so se centri za socialno delo v Republiki Sloveniji na podlagi Zakona o socialnem varstvu organizacijsko preoblikovali. Reorganizacija je vključevala tri spremembe: uvedbo informativnega izračuna, socialno aktivacijo in novo organizacijsko strukturo centrov za socialno delo. Nova organizacija je prinesla različne metode dela, strokovnjake s specifičnimi znanji, ki skrbijo zato, da so storitve za uporabnike dostopne po enakem standardu za vse.

CENTER ZA SOCIALNO DELO
ZASAVJE

V okviru **Centra za socialno delo Zasavje (CSD Zasavje)** sta bila vzpostavljena institut »koordinatorja obravnave v skupnosti« in »koordinatorja za invalidsko varstvo«.

Koordinatorji za obravnavo v skupnosti izvajajo pomoč osebam, ki ne potrebujejo več zdravljenja v psihiatrični bolnišnici ali nadzorovani obravnavi, vendar potrebujejo pomoč pri psihosocialni rehabilitaciji, vsakdanjih opravilih, urejanju življenjskih razmer in vključevanju v vsakdanje življenje na podlagi načrta obravnave. Oseba se obravnava samo če poda pisno privolitev v obravnavo v skupnosti.

Koordinator skupaj z osebo in multidisciplinarnim timom pripravi načrt obravnave, ki ga sprejme CSD. Multidisciplinarni tim sestavljajo psihiater, patronažna sestra, predstavnik CSD in nevladnih organizacij, najbližja oseba in drugi, ki lahko vplivajo na potek obravnave v skupnosti in ga/jih imenuje CSD. Koordinator in izvajalci obravnave v skupnosti sodelujejo pri izvajanju načrta obravnave v skupnosti.

Iz letnega poročila koordinatorja obravnave v skupnosti za leto 2021, ki deluje v okviru CSD Zasavje je razvidno, da je bilo podanih 22 novih pobud za vključitev uporabnika v obravnavo v skupnosti. Največ uporabnikov za vključitev je bilo predlaganih znotraj **CSD Zasavje** (5 oseb) in s strani Centra za duševno zdravje odraslih (CDZO) v sklopu ZDT (7 oseb).

Naloge koordinatorja obravnave v skupnosti

Vir: <https://www.slideserve.com/delling-ull/obravnavava-v-skupnosti> (20. 3. 2021)

V letu 2021 se je za vključitev v obravnavo odločilo 20 oseb od 22 pobud. V sklopu koordinacije obravnave v skupnosti je bilo vodenih 54 uporabnikov (37 žensk in 17 moških). 29 oseb je bilo iz Enote Trbovlje, 16 oseb iz Enote Zagorje in 9 oseb iz Enote Hrastnik. Največje število uporabnikov je bilo iz občine Trbovlje, kar pripisujejo dejstvu, da je pisarna koordinatorke obravnave v skupnosti v Trbovljah in je zato za občane Trbovelj tudi najbolj dostopna.

V nadaljevanju so predstavljene organizacije v Zasavski regiji, v katere se posamezni uporabniki vključujejo:

Naziv organizacije	Programi, v katere so uporabniki vključeni
Zavod za zaposlovanje	Zaposlovanje
ZPIZ	Upokožitev, pridobitev statusa
Želva	Podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov
Zasavska ljudska univerza	Predavanja
Inštitut VIR	Svetovanje
Žarek Upanja	Svetovanje – društvo anonimnih alkoholikov
Društvo Up	Svetovanje – pomoč zasvojevcem in njihovim svojcem
ZD Trbovlje	Psihiatrična ambulanta, CDZO, SPO
Socialna aktivacija	Program socialne aktivacije
Rdeči križ	Prehrambni paketi, Menažka, pomoč pri plačilu položnic, donacija pohištva, oblačil
Karitas	Prehrambni paketi, pomoč pri plačilu položnic, donacija pohištva, oblačil
Občina Spekter Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja	Neprofitna stanovanja v najem
Stečajni upravitelji	Osebni stečaj

Obravnava v skupnosti je v zasavski regiji postala prepoznavna, tako s strani uporabnikov, kot tudi ostalih deležnikov. V preteklem letu se je okrepilo sodelovanje z obema psihiatričnima ambulantama v Trbovljah, kot tudi s Centrom za duševno zdravje in Skupnostno psihiatrično obravnavo, vse v sklopu ZDT. Že v preteklosti je bilo zelo dobro sodelovanje z nevladnima organizacijama na področju duševnega zdravja, Šent Trbovlje in Ozara Zasavje.

Ta okrepitev je za uporabnike izboljšala:

- dostop do storitev v lokalnem oz. domačem okolju,
- bivanje v domačem okolju,
- celovito obravnavo uporabnikov vseh izvajalcev v domačem okolju,
- celovit uvid in vpogled v problematiko posameznega primera,
- koordinirano, usmerjeno, vodeno izvajanje storitev,
- usklajeno izvajanje načrta obravnave v skupnosti.

Koordinatorica obravnave v skupnosti je na pobudo direktorja CSD Zasavje prevzela koordiniranje v sklopu projekta Uresniči željo 2021. Gre za partnerski projekt izziva Wichtel Challenge, ki je dve leti nazaj prvič potekal tudi v Sloveniji. Uporabnike so povprašali, kaj si želijo čez praznike, njihove želje so objavili na spletni strani projekta Uresniči željo 2021. Slednji so nato iskali prostovoljce in donatorje, ki so bili pripravljeni želje uporabnikov tudi

uresničiti. V projekt so vključili 46 uporabnikov, od tega 17 uporabnikov, ki so vključeni v Ozaro Zasavje, 29 uporabnikov, ki so vključeni v Šent Trbovlje. Zaposleni na CSD Zasavje so poskrbeli še za dodatnih 6 daril, s katerimi so obdarili uporabnike s težavami v duševnem zdravju. Organizirali so zbiranje in obdarovanje uporabnikov, predvsem tistih, ki imajo priznan status invalida in uporabnike osebne asistencije. Na različna podjetja so naslovili prošnjo za donacije, s pomočjo katerih so nato pripravili darila za 35 invalidnih oseb.

1. 1. 2019 je pričel veljati Zakon o osebni asistenci, ki ureja pravico do osebne asistencije (OA) in komunikacijskega dodatka. Na **CSD Zasavje** je ena oseba zaposlena na mestu koordinatorke za invalidsko varstvo. Skladno z zakonom in v letu 2020 spremenjenim Pravilnikom o osebni asistenci pomeni pravica do OA pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo. Pravico posameznik ureja na krajevno pristojnem CSD, le-ta pa mu pravico prizna na podlagi mnenja o številu ur in vsebini osebne asistencije, ki ga izdela komisija izvedencev.

V letu 2021 je bilo v okviru **CSD Zasavje** 108 upravičencev do OA. Več je upravičencev do pravice (tisti, ki jim je pravica priznana z odločbo) kot uporabnikov storitve (tisti, ki dejansko koristijo pravico v praksi). Razlog za to je zlasti v tem, da se trenutno še niso odločili za samostojno življenje, nekateri med njimi pa glede na pridobljeno število ur in ob upoštevanju dejstva, da se vključenost v vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji in vključenost v vzgojno izobraževalni program odšteje od števila odobrenih ur OA, ne bi mogli imeti osebnega asistenta zaposlenega s polnim delovnim časom. To je najpogosteje v primerih, ko so starši družinski pomočniki ali so zaposleni in se iz zgoraj omenjenega razloga ne odločijo, da bi zapustili trg dela. Največ uporabnikov in upravičencev OA je v občini Zagorje ob Savi, sledi občina Trbovlje in nato občina Hrastnik. V letu 2021 je OA na območju Zasavja izvajalo 21 izvajalcev OA, nihče med njimi pa nima sedeža na območju Zasavja.

Izvajalska organizacija	Število uporabnikov
Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije	27
Zavod za samostojno življenje	20
Zavod Pravica	7
Anin zavod	4
Zavod brez ovir	4
Zavod za razvijanje in iskanje podpornih storitev za samostojno življenje ZRIPS	4
Zveza paraplegikov Slovenije	3
Zavod Prija Vita	3
Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije	3
Zavod osebna asistencija Pomurja	2
Zavod Individum	2
Društvo distrofikov Slovenije	1
Združenje multiple skleroze	1
YHD – Društvo za teorijo in kulturo hendikepa	1
Zavod Sreča moja	1
Društvo gluhih in naglušnih Posavja Krško	1
Društvo paraplegikov Ljubljanske pokrajine	1
Društvo Svelipa	1
Lenardi	1
Društvo Verjamem vate	1
Vareks Branko Pirečnik s.p.	1

Gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje izmed storitev OA samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, se lahko odobri OA v obsegu 30 ur na mesec. Uporabnik lahko namesto OA izbere denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb. Do komunikacijskega dodatka je bilo na dan 31. 12. 2021 upravičenih pet oseb iz Trbovelj.

S 1. 1. 2019 je stopil v veljavo Zakon o socialnem vključevanju invalidov, ki nadomešča Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, razširja pa tudi krog upravičencev. Omenjeni zakon ureja pravice in postopke pridobitve statusa invalida osebam s trajnimi prirojenimi ali pridobljenimi okvarami, ki se zaradi invalidnosti ne morejo socialno vključevati v skupnost brez nudenja storitev socialnega vključevanja in ne morejo samostojno opravljati večine ali vseh življenjskih potreb ter si zagotavljati sredstev za preživljanje, pravico do denarnih prejemkov in možnosti, ki jim jih zagotavlja država za njihovo enakovredno vključevanje v družbo. Status invalida po zakonu tako pridobijo osebe z zmernimi, težjimi ali težkimi motnjami v duševnem razvoju, najtežje gibalno ovirane osebe, ki se zaradi invalidnosti ne morejo same vključevati v družbo in si zagotavljati socialne varnosti, osebe z avtističnimi motnjami, ki imajo tako hudo obliko neprilagojenega vedenja, da jim onemogoča samostojno življenje in pridobivanje sredstev za preživljanje, gluhoslepi z najmanj 50 % izgubo sluha po Fowlerju in 1. do vključno 5. kategorijo slepote in slabovidnosti ter osebe z zmerno do hudo možgansko poškodbo ali okvaro. Na dan 31. 12. 2020 je bil status invalida priznan 65 osebam s stalnim bivališčem v občini Trbovlje.

V letu 2021 je bil sprejet Zakon o izplačilu neizplačanega nadomestila za invalidnost, ki daje podlago za priznanje nadomestila za invalidnost tistim, ki v času rednega šolanja med 18. in 26. letom po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih niso imeli priznane te pravice in so jo pridobili šele po šolanju. Zakon je začel veljati v letu 2022.

Na dan 31. 12. 2021 je bil 195 osebam priznan status invalida, od tega jih ima 65 stalno prebivališče v občini Trbovlje, 84 v občini Zagorje ob Savi ter 41 v občini Hrastnik.

Po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika ima gluha oseba pravico do tolmača za znakovni jezik pri enakopravnem vključevanju v življenjsko in delovno okolje, ki se uveljavlja na CSD. Na dan 31. 12. 2021 je bila pravica do tolmača za znakovni jezik priznana dvema osebama s stalnim bivališčem v Trbovljah. Vsem s priznano pravico CSD enkrat letno pošlje vavčerje, s katerimi gluha oseba plača delo tolmača za znakovni jezik. V letu 2021 ni bilo vložene nobene nove vloge za priznanje pravic po Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika.

Občina Trbovlje se je v letu 2019 na pobudo **Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo (IRSSV)** priključila projektu »Scirocco exchange«. IRSSV je namreč s 1. 1. 2019 začel izvajati drugi del mednarodnega projekta SCIROCCO, ki ga sofinancira Evropska komisija in v katerem sodeluje 9 evropskih držav. Projekt je namenjen razvoju integrirane oskrbe na lokalni ravni, vanj pa je v Sloveniji trenutno vključena Občina Trbovlje.

Do oktobra 2019 so bile v sklopu projekta na strani IRSSV izvedene številne aktivnosti, in sicer začetni posvet partnerjev projekta v Luksemburgu, nadgradnja Zrelostnega modela integrirane oskrbe SCIROCCO in razširitev ocenjevalnega orodja, prevod ocenjevalnega orodja v jezik držav partneric, srečanje partnerjev na Slovaškem ter izvedba ocenjevanja zrelosti okolja. Sočasno so se odvijale tudi druge aktivnosti (npr. predstavitve na konferencah, kongresih) z namenom širjenja znanja in izkušenj s projekta SCIROCCO. V letu 2021 se je projekt zaradi epidemije izvajal večinoma na daljavo.

V letu 2019 je bila naloga Občina Trbovlje pripraviti nabor deležnikov in izvajati koordinacijo med njimi in IRSSV. Vsi deležniki: DUFS Trbovlje, CSD Zasavje - enota Trbovlje, ZDT, Društvo upokojencev Trbovlje, Društvo invalidov Trbovlje, Medgeneracijsko društvo Upanje Trbovlje,

VDC Zagorje ob Savi, Mladinski center Trbovlje (sedanji ZMŠT), Zasavska ljudska univerza in Občina Trbovlje, so v prvi fazi vsak zase izpolnili precej zahteven spletni vprašalnik. Sledil je obisk IRSSV na skupni delavnici, 27. 11. 2019, kjer je bila predstavljena analiza vprašalnika in postavljene prioritete na področju dolgotrajne oskrbe glede. IRSSV je na tej osnovi oblikoval oceno pripravljenosti občine na integrirano oskrbo in jo posredoval občini 20. 5. 2020. Pripravljenost se je merila na podlagi »Zrelostnega modela integrirane oskrbe SCIROCCO«, kot kaže spodnja slika.

Vir: <https://www.irssv.si/index.php/category-list-potreben-za-bt-slider/783-projekt-scirocco-exchange> (7. 3. 2021)

Posamezna področja zrelostnega modela, ki so bila zajeta tudi v vprašalniku za deležnike, so sledeča:

- pripravljenost za spremembe,
- podporne strukture in upravljanje,
- storitve e-oskrbe,
- standardizacija in poenostavitev,
- financiranje,
- premagovanje ovir,
- populacijski pristop,
- krepitev moči državljanov,
- metode evalvacije,
- želeni obseg integracije,
- uvajanje inovacij in
- razvoj kadrov.

IRSSV je na podlagi izkušenj in mnenj deležnikov v občini Trbovlje glede uporabe orodja Scirocco sklenil, da ga nekoliko poenostavi, naredi uporabniku bolj prijaznega. Za slednje so dobili tudi soglasje vseh ostalih mednarodnih partnerjev, orodje so prilagodili in celoten postopek registracije, ki je za njegovo uporabno potrebna, prevedli v slovenski jezik. V marcu 2021 je potekala sestanek z IRSSV in deležniki na daljavo, predstavljen pa je bil »Projekt Scirocco Exchange v občini Trbovlje«. V aprilu 2021 je potekala delavnica za temo prenosa

znanja iz Škotske, ki je bila simultano prevajana. Predstavili so, kako so v njihovem okolju pristopili k spremembam in zagotavljanju integrirane oskrbe na lokalni ravni in kakšno vlogo so pri tem imeli prebivalci in uporabniki storitev. Sledil je prenos znanja iz Baskije v mesecu juniju 2021 ter iz Nemčije v mesecu oktobru 2021. Tema je bila kaj lahko v prihodnje naredimo za prehod k bolj integrirani oskrbi oziroma za izboljšanje položaja starejših.

Različnost je ena izmed tematik, ki so redno na programu dejavnosti **Zavoda za mladino in šport Trbovlje (ZMŠT)**. Z različnimi aktivnostmi, orodji (delavnice, razstave, pogovorni večeri) obravnavajo teme različnosti z namenom spodbujanja strpnosti in sožitja med ljudmi. Letno izvajajo tudi aktivnosti s področja humanitarnosti. ZMŠT redno sodeluje pri humanitarnih akcijah, tako pri organizaciji, kot pri nujenju uporabe njihove infrastrukture in opreme.

ZMŠT je koordinator projektov Evropske prostovoljne službe, ki v sodelovanju z ostalimi javnimi zavodi in organizacijami gosti evropske prostovoljce, ki se vključujejo v delo teh organizacij.

ZMŠT ima v sklopu objekta na Ulici 1. junija 18 kavarno, kjer je na voljo javni WC za osebe na invalidskih vozičkih in hotel, v katerem je na voljo soba s prilagojeno kopalnico in zadostnim prostorom za manevriranje z invalidskih vozičkom. Invalidnim osebam nudijo tudi 10 % popust za bivanje.

V športnem parku Rudar imajo urejen dostop z invalidskimi vozički na tribuno in na nogometno igrišče ter urejene sanitarije, ki so dostopne invalidom. Na enak način je za invalide poskrbljeno v športni dvorani Polaj, medtem ko so na letnem bazenu za invalide urejene tako sanitarije kot garderoba.

Dnevni center Šent Trbovlje (DC Šent) je javni, verificirani socialno varstveni program, ki v lokalnem okolju predstavlja pomemben del dopolnitve javne službe socialnega varstva na področju duševnega zdravja. V letu 2021 se je v individualno, skupinsko, timsko in skupnostno delo vključevalo 91 posameznikov s težavami v duševnem zdravju in njihovi svojci – iz Trbovelj in ostalih zasavskih občin. Osnovni cilj programa je doseči čim višjo stopnjo psihosocialne rehabilitacije in okrepanja oseb s težavami v duševnem zdravju ter povečati njihovo zaposljivost.

DC Šent je nepogrešljiv na poti k večji samostojnosti in učenju uspešnega razreševanja vsakdanjih težav ter prevzemanja vloge v družbi. V program se vključuje ranljiva skupina oseb s težavami v duševnem zdravju in njihovi svojci. Večinoma gre za posameznike z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, se pa občasno vključujejo tudi posamezniki, ki potrebujejo pomoč pri premostitvi trenutne stiske. DC Šent informira širšo javnost o duševnih boleznih in o novostih pri spoprijemanju s posledicami le-teh.

DC Šent izvaja tudi program **Socialna vključenost**. V letu 2021 je bilo vključenih osem posameznikov z odločbo o nezaposljivosti o zaključeni zaposlitveni rehabilitaciji. Program se je v lokalnem okolju pokazal kot nujno potreben, saj posamezniku prinaša možnost zaposlitve v varnem, strukturiranem okolju, ki na ta način spoznavajo tudi področje duševnega zdravja, s tem pa se pomembno razbija stigma, ki jo prinašajo težave v duševnem zdravju in uresničuje poslanstvo te nevladne organizacije.

V letu 2021 sta se program DC Šent in Socialna vključenost izvajala navkljub razglašeni epidemiji. Ukrepi za zaježitev širjenja virusa so uporabnikom povzročali dodatne stiske, zato so v DC Šent uporabnikom nudili psihosocialno podporo preko telefona ali z uporabo spletne tehnologije. V primerih hujše duševne stiske so uporabnika po predhodnem telefonskem dogovoru in ob upoštevanju vseh epidemioloških ukrepov povabili na osebni razgovor. Koordinirali so tudi pomoč in povezave med uporabniki in drugimi službami, ki so v tem času

skrbele za dobrobit občanov. V času socialne izolacije se je na DC Šent poleg uporabnikov obrnilo tudi več občanov, ki so iskali pomoč v stiski.

Društvo invalidov Trbovlje (DIT) je v letu 2021 na osnovi realizacije letnega programa dela nudilo invalidom vključevanje v osem posebnih socialnih programov. V sklopu le-teh so imeli invalidi možnost udeležbe na srečanjih, organiziranih kopalnih dnevih, delavnicah, rehabilitacijskih programih, nudenje pomoči pri izpolnjevanju obrazcev in dajanje raznovrstnih informacij, povezanih s problematiko invalidov. Invalidi imajo možnost delovanja v sekcijah društva.

DIT si je skupaj z ZDIS prizadeval, da bi se popravila krivica tistim, ki so od 1. 1. 2013 imeli ocenjeno telesno okvaro nad 50 %, do denarnega nadomestila pa niso bili upravičeni. S 7. 8. 2021 je na podlagi teh pobud bila sprejeta novela pokojninskega zakona, ki je ponovno uvedla to nadomestilo. DIT je svojim članom pomagal pri izpolnjevanju obrazcev za odpravo te krivice.

Pri svojem delu so se v DIT srečevali z različnimi težavami – veliko je bilo problemov z uveljavljanjem delovnopравnih pravic invalidov. Te so reševali z brezplačno pravno pomočjo na DIT s pomočjo prostovoljcev pravne stroke, enkrat mesečno pa so se lahko invalidi obrnili po pravni nasvet na ZDIS, kjer so jim prislunili pravniki iz Pravno informacijskega centra Ljubljana. Na ta način so dobili ustrezno informacijo glede nadaljnjih postopkov. Reševali so socialne stiske članov DIT in dodelili nekaj enkratnih finančnih pomoči.

V času med razglašenima epidemijama so bili dosegljivi na dveh kontaktnih številkah, kjer so z nasveti pomagali članom in tudi nečlanom, saj ima DIT dodeljen status društva v javnem interesu in mora podajati informacije tudi občanom, ki niso redni člani.

Epidemija je tudi invalidom, povzročila precej težav v povezavi z dostopnostjo do zdravstvenih storitev oziroma zdravstvene obravnave. Večina kapacitet v bolnicah je bila namenjena covid bolnikom, ostale dejavnosti pa se večinoma niso izvajale. Posledice na zdravju bodo vidne v prihodnje. Že tako nerazumno dolge čakalne dobe na različne posege so se v letu 2020 in 2021 še drastično podaljšale. Tudi čakalna doba za rehabilitacijo npr. fizioterapijo je nerazumno dolga.

Med strokovno podporne storitve in programe lahko štejemo tudi institut družinskega pomočnika, ki ga financirajo lokalne skupnosti. Na podlagi veljavne zakonodaje s področja socialnega varstva ima pravico do izbire družinskega pomočnika polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (invalidna oseba). Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo le-ta potrebuje, lahko je tudi družinski član. Družinski pomočnik ima pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek v višini minimalne plače oziroma sorazmernega dela plačila za izgubljeni dohodek v primeru dela s krajšim delovnim časom od polnega. Sredstva za delno plačilo za izgubljeni dohodek in del prispevkov za socialno zavarovanje zagotavlja občina. O tej pravici na podlagi javnega pooblastila z odločbo odloči pristojni CSD. V letu 2021 je **Občina Trbovlje** za sofinanciranje delnega plačila za izgubljeni dohodek družinskim pomočnikom namenila 116.956 €, od 1. 1. 2022 je to strošek države.

6. Dostopnost objektov

Dostopnost je širok pojem, ki ne obsega le dostopa do grajenega okolja in odprave arhitektonskih ovir, temveč tudi dostop do informacij oziroma komunikacij in s tem omogoča invalidu vključitev v širše družbeno okolje oziroma v vse sfere človekovega življenja, kot so na primer izobraževanje, zaposlovanje, vključevanje v politično, športno in kulturno življenje ter dostopnost do zdravstvenih, socialnih in drugih storitev. Dostopnost daje invalidu možnost vključevanja v socialno, ekonomsko in politično življenje. Podatki kažejo, da v Sloveniji živi 170.000 invalidov ali 8,5 % celotne populacije.

Januarja 2019 je Občina Trbovlje s strani **Ministrstva za infrastrukturo, Službe za trajnostno mobilnost in prometno politiko**, prejela pobudo za testno sodelovanje pri projektni nalogi »Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi«. Dogovor o sodelovanju med ministrstvom in občino je bil podpisan 2. 4. 2019.

Večletni projekt »Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi« financira Ministrstvo za infrastrukturo, vodi ga **Geodetski inštitut Slovenije (GIS)**, partner projekta pa je zavod Beletrina, ki skrbi za spletno dostopnost.

Glavni cilj projekta je izboljšati mobilnost slepih in slabovidnih, gibalno oviranih, starejših in šolajočih otrok, ki se uvrščajo med bolj ranljive udeležence v prometu. Projekt bo omogočil dvig kakovosti življenja in mobilnosti ranljivih oseb, da se jim zagotovi enakovredno dostopnost in varno gibanje v prometu, kot tudi večjo integracijo invalidov v družbo. V nadaljnji fazi projekta bodo kot ciljne skupine vključeni tudi gluhi in naglušni ter osebe z motnjami v duševnem razvoju.

Projekt se vsebinsko usmerja v:

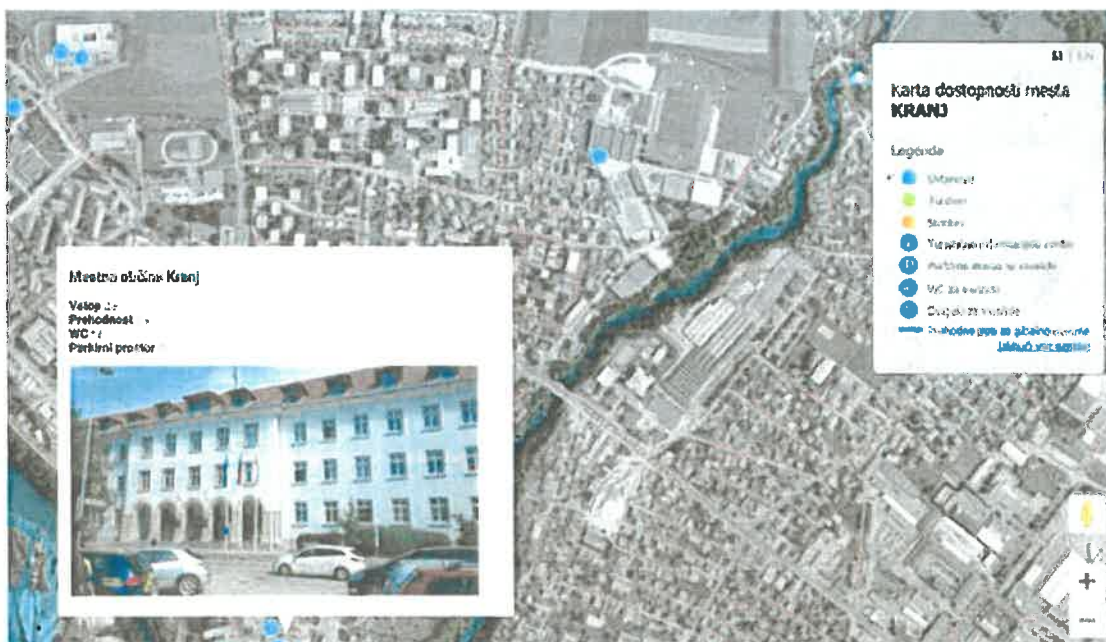
- načrtovanje fizične dostopnosti v mestih po Sloveniji, ki je definirana kot odsotnost ovir, ki bi invalidom in otrokom preprečevale, da se samostojno in varno orientirajo in gibljejo v prostoru;
- načrtovanje informacijske ter spletne dostopnosti v mestih po Sloveniji, ki je definirana kot možnost vzpostavitve stika in izmenjave informacij, ne glede na specifične potrebe, ki jih invalidu določa njegova oviranost.

Projekt omogoča celovito, redno vzdrževano in brezplačno uporabo prostorskih podatkov za mobilnost ranljivih oseb, ki jih lahko pri svojem delu uporabljajo raznovrstni uporabniki, kot so občine, organizacije, podjetja itd. Podatki so na voljo za pregled, vizualizacijo in prenos preko brezplačnega javnega pregledovalnika. Dolgoročni cilj projekta je vzpostaviti redno vzdrževano enotno bazo podatkov o mobilnosti ranljivih skupin na ravni države.

Rezultati dosedanjega dela projektne skupine in slovenskih občin, ki so z ministrstvom podpisale dogovor, so dostopni na spletni strani, ki je razvita posebej za namen projekta: <http://dostopnost-prostora.si/>. Skladno z zastavljenimi cilji je dosežena standardizacija zajema in obdelave podatkov, vzpostavitev enotnega državnega sloja za mobilnost ranljivih skupin in standardizacija uporabniške izkušnje kartografskih gradiv.

Omogočanje multimodalne mobilnosti je predpogoj za opravljanje aktivnosti oseb z različnimi oviranostmi v mikro in makro prostoru. Slednje zahteva poznavanje, prevoznosti (prehodnosti) in dostopnosti do in med lokacijami v urbanem okolju. Informacije se najlažje prikaže na tiskani in spletni karti dostopnih lokacij za gibalno ovirane osebe. Občina Trbovlje je v letu 2021 pri GIS pridobila ponudbo za izdelavo tiskane in spletne karte dostopnih lokacij za gibalno ovirane osebe na območju mesta Trbovlje. Pri tiskani karti je vsebina razdeljena na dva dela; prednji del karte in hrbtni del karte. Spletna karta vsebuje enako vsebino kot tiskana karta, dodane pa so še nekatere nove informacije, ki jih tiskana karta ne omogoča. Spletna karta je pripravljena za uporabo z najnovejšimi IKT tehnologijami, njene lastnosti pa so:

- odziven spletni način prikaza,
- možnosti prikaza na različno velikih napravah (ekranih),
- omogočeno aktivno vzdrževanje vsebine,
- večjezičnost,
- interaktivni prikazi,
- spreminjaje lastnosti vsebine (barve, prosojnost, merilo, idr.)
- deljenje vsebine z drugimi uporabniki,
- izvoz podatkov in izvoz slike za različne namene,
- povezave z ostalimi vsebinami.

Primer spletne karte mesta Kranja (različne možnosti prikaza in uporabe informacij)

Vir: ponudba GIS (7. 10. 2021)

Zaradi nenehnih sprememb v okolju, nedokončanih in novo začeti investicij v prostoru, se je Občina Trbovlje odločila za naročilo spletne karte, ki se hitreje prilagaja spremembam na terenu.

V letu 2021 so se predstavniki občine sestali s predstavniki **Urbanističnega inštituta Republike Slovenije (UIRS)** v sklopu projekta »Dostopnost objektov v javni rabi za potrebe invalidov«. Projekt se izvaja v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2019«, ki ga sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) in Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS. Cilj projekta je vzpostavitev enotne baze podatkov, v kateri bodo združene trenutno razpršene in neusklajene informacije o dostopnosti objektov za invalide. UIRS je **Občino Trbovlje** leta 2019 povabil k sodelovanju, ker so pridobili informacije, da je lokalna skupnost zelo aktivna na tem področju, da je za odpravljanje grajenih in komunikacijskih ovir že veliko narejenega in ker je občina med prvimi v Sloveniji postala »Občina po meri invalidov«.

Na skupnem sestanku je bilo predstavljeno orodje za ocenjevanje dostopnosti, ki so ga razvili na UIRS ter kako poteka postopek ocenjevanja objektov v praksi. Predstavljen je bil predlog enotnih simbolov (piktogramov) za prikazovanje dostopnosti na spletnih straneh, ki bodo določeni kot standardni in enotni za predstavitev informacij o dostopnosti za različne oblike invalidnosti. Predstavljena so bila tudi osnovna navodila za določanje dostopnosti, na podlagi katerih bodo lahko posamezniki in ostali akterji na tem področju na enak način določali dostopnost.

Naloge raziskovalnega področja »dostopnost«, ki jih izvaja UIRS so navedene na njihovi spletni strani: <http://www.urs.si/podrocja?id=11>.

Pomemben prispevek k fizični in spletni dostopnosti je **Občina Trbovlje** v letu 2019 omogočila s prenovo območja pred pošto, ki nosi ime Park kulture. V parku se namreč nahaja šest kulturnih točk, namenjenih počitku in nevsiljivi predstavitvi kulturnikov, ki še vedno ustvarjajo

In so povezani s Trbovljami. V centru parka je nameščena umetniška skulptura – monolit. To je prvi takšen novomedijski objekt na prostem v Sloveniji.

Prenova območja je zajemala:

- obnovo obstoječega parkirišča na zgornjem platoju ter namestitev nadstrešnic za E-kolesa in tudi polnilnice za električne avtomobile;
- novo tlakovanje pločnikov, namestitev pitnika in novo postavitev klopi ter svetilk javne razsvetljave,
- ureditev širokega stopnišča z vmesnim podestom, ki povezuje zgornji in spodnji plato v osrednjem delu, opremljenega z ograjami in osvetlitvijo tudi ponoči,
- namestitev nadstrešnic nad klopami, in sicer s solarnimi paneli, ki proizvajajo električno energijo in jo dajejo v omrežje,
- ureditev poti za premagovanje višinske razlike med zgornjim in spodnjim nivojem ceste za gibalno ovirane osebe in ostale obiskovalce prostora, in sicer diagonalno po brežini - poti so izvedene izmenično s klančinami in počivališči, tako, da je z vozičkom lažje premagovati višinsko razliko, ob strani so nameščene varnostne ograje, prilagojene vozičkom, ki preprečujejo zdrs vozička navzdol po brežini in obenem pripomorejo pešcem za oprijem in lažjo pot navzgor,
- namestitev meglilnikov ob osrednjih stopnicah z vodno meglo za vroče poletne dni,
- namestitev taktilnih oznak ob prehodih za prečkanje ceste na drugi del parka - povezujejo oba prehoda za pešce (čez lokalno in čez regionalno cesto) in kažejo slabovidnim pravo smer prehoda,
- postavitev digitalnega panoja z vsemi informacijami o našem kraju ob vznožju brežine in informacijske table o vsebini in postavitvi parka, za lažjo orientacijo vse obiskovalcem.

Tudi v letu 2021 je park služil svojemu namenu, obiskanost je velika, uporabniki in mimoidoči pa zadovoljni.

Občina Trbovlje ima na svojih javnih površinah na voljo 27 parkirnih mest za invalide, ki so locirani po mestu na javnih parkiriščih od železniške postaje do parkirišča na pokopališču v Gabrskem. Vsako leto se obnovi zaris omenjenih parkirišč. Po podatkih Upravne enote Trbovlje je bilo v letu 2021 do invalidskih parkirnih kart upravičenih 507 občanov.

Pri nadzoru mirujočega prometa občinski redarji posebno pozornost posvečajo parkiranju vozil na mestih, ki so namenjena invalidom. Nadzor na mestih za invalide je za **Medobčinski inšpektorat in redarstvo Zasavje (MIR Zasavje)** prioriteta in se izvaja vsak dan.

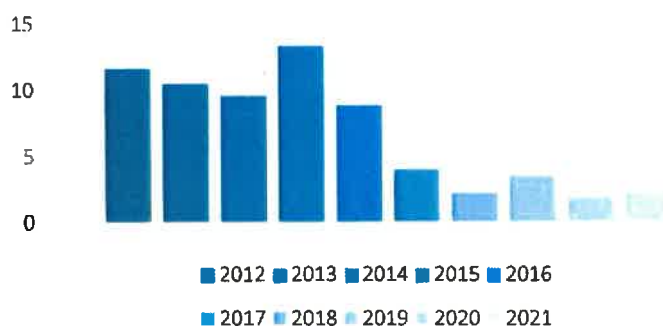

Vir: <https://www.zon.si/poostreno-nad-parkiranjem-na-invalidskih-parkirnih-mestih/> (18. 3. 2020)

V letu 2021 so redarji MIR Zasavje pri svojem delu v občini Trbovlje zaznali 536 primerov nepravilnega parkiranja. V 473 primerih so izrekli globo, v 63 primerih pa so bili kršitelji opozorjeni zaradi nepravilnega parkiranja njihovih vozil.

Na področju mirujočega prometa so redarji ugotovili 12 primerov, ko so kršitelji svoja vozila nepravilno parkirali na površinah, namenjenih invalidom. V 11 primerih so izrekli globo, v enem primeru pa je bilo izrečeno opozorilo. Največ kršitev nepravilnega parkiranja na parkirnih mestih za invalide je bilo zaznani na Rudarski cesti (štiri kršitve), na Kešetovem (tri kršitve), na Trgu svobode in Ulici Sallaumines (dve kršitvi) in na Trgu revolucije (1 kršitev).

V nadaljevanju so navedene kršitve na parkirnih mestih za invalide v občini Trbovlje od leta 2011 dalje.

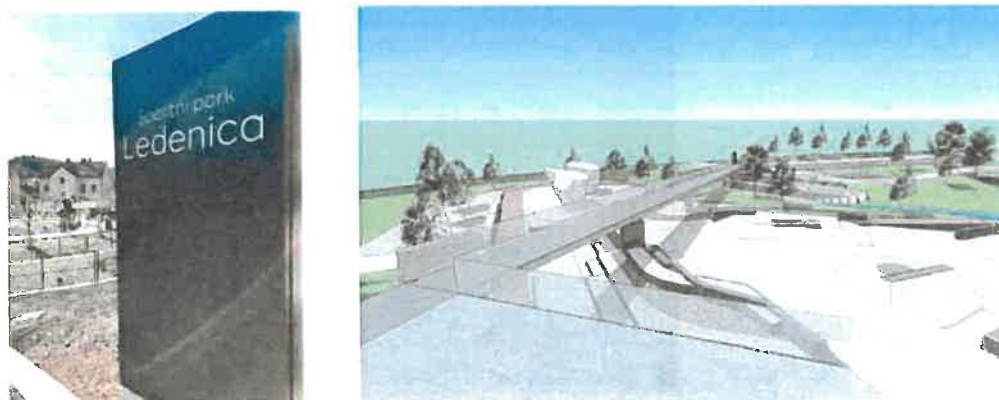

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Število kršitev	59	80	88	122	87	46	26	32	14	12
% od vseh kršitev	11,6	10,4	9,5	13,3	8,8	4	2,2	3,5	1,9	12,2

Vir: MIR Zasavje (17. 3. 2022)

V sklopu investicij, izvedenih v občini v letu 2021 v nadaljevanju izpostavljamo štiri, ki so pomembno vplivale na varnost in dostopnost do objektov tudi za invalidne osebe na vozičkih.

Ob koncu poletja 2021 je **Občina Trbovlje** odprla Športni park Ledenica. V parku lahko vsak najde svoj prostor za sprostitev, naj bo to miren počitek, branje knjige, rekreacija ali pa adrenalinsko doživetje. Gre za prostor, ki na 6000 m² povezuje prav vse generacije. Vsi prehodi med sklopi parka (brv, rolnarski poligon, javne sanitarije, parkirišča, motorik park, razgledna ploščad) so nivojsko med seboj povezani s klančinami, ki omogočajo dostop tudi osebam na invalidskih vozičkih.

Vir: <https://www.trbovlje.si/objava/546601> in <https://www.trbovlje.si/objava/540320> (17. 3. 2022)

V letu 2021 je **Občina Trbovlje** izvedla izgradnjo hodnika za pešce na Ribniku pri Drajer Šohtu, s katerim se je zagotovila varnejša pot za vse udeležence v prometu. Novozgrajen hodnik za pešce je izveden z ustreznim klančinami, ki omogočajo dostop in uporabo tudi osebam na invalidskih vozičkih.

Vir: <https://www.trbovlje.si/objava/405895> (17. 3. 2022)

Ob izgradnji križišča pri nakupovalnem centru Pilon je **Občina Trbovlje** v skladu z normativi ter v sodelovanju z državo in investitorjem uredila vse prehode z ustreznimi taktinimi oznakami in klančinami, ki omogočajo varno uporabo prehodov tudi invalidnim osebam.

Vir: <https://zasavje.si/odprli-novo-nakupovalno-oredisce-v-trbovljah/> (17. 3. 2022)

Na pokopališču v Gabrskem je bila izvedena klančina za invalide, ki povezuje ploščad pred mrliškiimi vežicami in upravni del zgradbe, v kateri se nahajajo tudi sanitarije.

Vir: lasten (18. 3. 2022)

DIT ugotavlja, da imajo invalidi veliko težav v bivalnem okolju, predvsem tisti, ki stanujejo v zgradbah brez dvigala in brez urejenih klančin. Deloma se problematika dostopnosti do večstanovanjskih objektov rešuje v sodelovanju med stanovalci in upravniki, ki se odločajo za ureditve klančin (primeri dobre prakse sta klančini na Ulici Sallaumines). Veliko težavo predstavlja tudi vsakodnevna higiena starejših in invalidnih oseb. Večina stanovanj ima v kopalnicah klasično kopalno kad, sredstev za adaptacijo kopalnic, primernih za starejše in predvsem gibalno ovirane osebe, pa ni. Morebitne obnove so zaostriili še pogoji kreditiranja fizičnih oseb, saj večina upokojenih invalidov nima več možnosti najema kredita bodisi za adaptacijo ali pa za prilagoditev opreme v stanovanju.

7. Izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter invalidov

V Republiki Sloveniji morajo biti v skladu s 56. členom ustave vsem državljanom zagotovljene enake pravice in možnosti izobraževanja in usposabljanja. Izobrazba je pomembna za razvoj človeka in njegovo udeležbo v družbi, za vstop na trg delovne sile in za razvoj osebnih zmogljivosti. Zato morajo biti invalidom dane enake možnosti udeležbe v celotnem izobraževalnem sistemu v rednih in posebnih programih na vseh stopnjah – od predšolske vzgoje do visokošolskega izobraževanja.

Vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami poleg predpisov, ki na splošno urejajo vzgojo in izobraževanje, ureja Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1). Otroci s posebnimi potrebami so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja.

V vzgojno izobraževalne zavode, vrtce in osnovne ter srednje šole, so integrirane osebe s posebnimi potrebami, tako da lahko ostali otroci razvijajo pozitiven odnos do različnosti,

invalidnosti. Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje ima v svojem programu dela tudi prostovoljno delo v Domu upokojencev Franc Salamon Trbovlje (DUFS Trbovlje) in Varstveno delovnem centru Zagorje ob Savi (VDC Zagorje), kjer dijaki nudijo družabništvo, saj je tudi tako delo ena izmed oblik izobraževanja na tej srednji šoli. V letu 2021 je bilo tovrstno sodelovanje zaradi epidemije deloma okrnjeno.

V **Vrtcu Trbovlje** imajo v razvojni oddelku v enoti Mojca vključenih šest otrok. 29 otrok s posebnimi potrebami je vključenih v redne oddelke vrtca, vsem pa je omogočena dodatna strokovna pomoč. Trem otrokom je dodeljen stalni spremljevalec, enemu otroku pa začasni spremljevalec.

Vrtec Trbovlje aktivno sodeluje s Centrom za zgodnjo obravnavo otrok, ki deluje v okviru ZDT ter organizira redne evalvacijske sestanke z izvajalkami dodatne strokovne pomoči.

Vrtec je svojim zaposlenim v letu 2021 omogočil izobraževanja:

- Okrogla miza – zveza nevladnih organizacij SLO: Tudi jaz se lahko učim – avtizem,
- Gimnazija Celje Center: Avtizem,
- mednarodna konferenca PoPOMOČ: Podpora strokovnim delavcem pri vključevanju otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami,
- Miti in resnice o avtizmu, Ljudska univerza Krško,
- Gimnazija Celje Center: Delo z otroki s hiperaktivnostjo,
- Zavod Modrin: Komunikacija in pomoč otrokom s težavami v vedenju,
- Gimnazija Celje Center: Sotirov: Mavrični bojevniki.

V letu 2021 je bilo zaradi epidemije okrnjeno izvajanje nadaljnjega strokovnega usposabljanja za strokovne delavce. Organizirano je bilo strokovno izobraževanje v obliki Webinarjev, vendar ponudba le-teh ni bila raznolika.

Redni sestanki strokovnih skupin za spremljanje otrok s posebnimi potrebami, ki so integrirani v redne oddelke so v letu 2021 potekali na daljavo preko Zoom konference. S starši so izmenjavali informacije tudi preko elektronske pošte in telefona. Dodatna strokovna pomoč se je od januarja do aprila 2021 izvajala na daljavo.

V **Vrtcu Trbovlje** za izvajanje dodatne strokovne pomoči še vedno sodelujejo z zunanjimi izvajalci (specialno rehabilitacijska pedagoginja, logoped, surdopedagog, tiflopedagog), ker nimajo sistemiziranih delovnih mest za izvajanje dodatne strokovne pomoči specialno rehabilitacijskega pedagoga in logopeda. Tako kot vsako leto so tudi v letu 2021 imeli precej težav z zagotavljanjem ustreznih strokovnjakov za izvajanje dodatne strokovne pomoči otrokom s posebnimi potrebami, ker so zaposleni drugje in v vrtcu lahko pokrijejo le majhno število ur.

Znotraj lokalne skupnosti pomaga mobilna specialna pedagoginja iz OŠ Tončke Čeč Trbovlje, ki lahko pokrije samo tri ure tedensko. Iz OŠ dr. Slavka Gruma se vključuje specialna rehabilitacijska pedagoginja, ki pokrije štiri ure tedensko. Velike potrebe vrtec opaža po dodatni pomoči logopedinje. Sodelujejo tudi s študentko specialno rehabilitacijske smeri in študentko logopedije. Potrebe po dodatni pomoči se vsako leto povečujejo.

Glede na povečano število otrok s posebnimi potrebami, ki so vključeni v redne oddelke se v vrtcu srečujejo tudi s težavo zagotavljanja ustreznih normativov v oddelkih. Pogrešajo več primernih vsebin za nadaljnje usposabljanje strokovnih delavk za vodenje oddelkov, v katere so vključeni otroci s posebnimi potrebami. Tiste vsebine, ki pa so na razpolago, imajo visoko ceno programov.

Posebno pridobitev v vrtcu predstavlja v letu 2020 urejena senzorna soba. Sredstva za opremo je prispevala tudi Občina Trbovlje. Zaradi zgoraj navedenih dejstev pa je senzorna soba služila svojemu namenu tudi v letu 2021.

Leta 2020 se je **Občina Trbovlje** pridružila sedmim drugim slovenskim občinam, ki so pristopile k pripravi strategije »Družinam z mlajšimi otroki prijazna občina«. Občine tako sodelujejo v iniciativi PRIMOKIZ, ki se izvaja v sodelovanju s Pedagoškim inštitutom.

Iniciativa promovira kvaliteten celostni razvoj predšolskih otrok, posledično prispeva k večji kvaliteti bivanja za družine z mlajšimi otroki in na splošno viša standard bivanja v občini. Strategija stremi k povezovanju različnih sektorjev in storitev, namenjenih družinam z mlajšimi otroki (šolstvo, zdravstvo, sociala).

V letu 2020 je **Občina Trbovlje s Pedagoškim inštitutom** sklenila Sporazum o sodelovanju pri iniciativi »Primokiz – celostna podpora družinam z otroki do sedmega leta starosti«. Županja je s sklepom imenovala Lokalni akcijski tim (v nadaljevanju: LAT), vlogo koordinatorja pa je sprejela Lavra Izgoršek, sekretarka DPMT. LAT je v letu 2021 izvedel anketo med občani, vezano na tri osnovne stebre: socialno varstvo, zdravstveno varstvo in izobraževanje. Na podlagi prejetih odgovorov, je bila pripravljena situacijska analiza, ki bo osnova za pripravo strategije v letu 2022.

Osnovne šole v Trbovljah v povezavi s projektom »Občina po meri invalidov«:

OSNOVNA ŠOLA
Ivana Cankarja
Trbovlje

Na **OŠ Tončke Čeč Trbovlje** v letu 2021 niso posebej organizirali predavaj s področja drugačnosti in invalidnosti. Se pa njihovi strokovni delavci individualno udeležujejo strokovnih izobraževanj, ki zajemajo delo z učenci s posebnimi potrebami. Na šoli je bilo v osnovnošolski program z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2021 vključenih 24 učencev, kar 39 učencev pa je imelo status učenca s posebnimi potrebami. Le-ti se izobražujejo na osnovnošolskem programu s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Zaradi specifičnih težav imajo trije otroci spremljevalca, ostali pa so deležni prilagoditev, kot so zapisane v odločbah o

usmeritvi. Vsi učenci imajo izdelan individualiziran program, v skladu z odločbami za posamezno šolsko leto.

Velika pridobitev za učence je bila multisenzorna soba ali snoezelen. Gre za posebno sobo, ki jo v svoje programe vključuje vse več šol in različnih ustanov tudi v Sloveniji. Uporabnikom so namreč na voljo pripomočki s stimulativnim delovanjem na vid, sluh, vonj in tip. Šolarji kot eni od uporabnikov se srečujejo z različno svetlobo, svetlobnimi efekti, barvami, vzorci, zvoki, vonji in glasbo. Namen tega je pridobivanje različnih čutnih in ravnotežnih občutkov. Pozitivni učinki tega so tako izboljševanje razpoloženja, pozornost, koncentracija, spomin, zmanjševanje vedenjskih težav, izboljševanje kvalitete življenja in podobno. Začetki snoezelena oziroma tovrstnega pristopa izhajajo z Nizozemske. Prvotno so ga uporabljali v ustanovah s težje duševno prizadetimi osebami, zaradi pozitivnih učinkov tudi pri ostalih pa se je terapija razširila tudi na pedagoškem in rehabilitacijskem področju. Izjemen projekt na je leta 2018 podprla tudi Občina Trbovlje in v ta namen prispevala 4.110 €. Multisenzorno sobo so na šoli s pridom uporabljali tudi v letu 2021.

Tudi leto 2021 je zaznamovala epidemija virusne bolezni in temu je bilo podrejeno delovanje celotne družbe, vključno s šolami. Celoletno sledenja preventivnim ukrepom in soočanje s hibridnim učenjem, ki je novost za vse, je precej vplivalo na učence, zlasti na najbolj ranljive skupine otrok – otroke s posebnimi potrebami in za otroke, ki izhajajo iz družin z manj možnostmi. Stiske, ki so izvirale iz pomanjkljive tehnične opreme ali razumevanja učne snovi, so na OŠ Ivana Cankarja Trbovlje strokovni delavci reševali v skladu s svojim znanjem, izkušnjami in pristojnostmi, ostale stiske pa menijo, da bodo žal ostala življenjska popotnica marsikateremu otroku oziroma družini.

Sicer je dostopnost za invalide in otroške vozičke na OŠ IC urejena. Za invalide na vozičkih je urejen dostop do šolskih vrat, v avli pa se že pojavijo stopnice (brez klančine). Edini vhod, ki bi vstop v šolo omogočil tudi invalidom na vozičkih, je skozi požarna vrata v pritličju šole, kjer je tudi klančina. Na ta način bi bil učencem omogočen vstop v pritličje šole. Šolska stavba ima štiri etaže (klet, pritličje, prvo in drugo nadstropje), ki so povezane s stopniščem, prav tako pa na šoli ni dvigala ali kakršnihkoli drugih pripomočkov, ki bi invalidom omogočali lažje gibanje, niti posebej urejenih sanitarij za invalide na vozičku. Trenutno na šoli nimajo gibalno oviranega učenca.

Strokovni delavci šole odgovorno in sistematično uporabljajo interdisciplinarne vidike razumevanja hendikepiranosti (pravni, socialno-psihološki ter pedagoški vidik). Učence seznanjajo in vzgajajo v smeri spoštovanja različnosti. V luči teh načel strokovni delavci šole delujejo že v okviru konkretnih učnih situacij, še posebej pa v okviru naravoslovnih dni in drugih specifično usmerjenih aktivnosti ter v okviru ur oddelčne skupnosti. V primeru nerazumevanja, netolerantnosti ali celo konfliktnih situacij takoj ustrezno reagirajo.

Na šoli je 285 učencev, od tega 26 učencev s posebnimi potrebami, ki jim nudijo različne oblike pomoči za premagovanje primanjkljajev, ovir oziroma motenj s strani specialnega pedagoga, pedagoga in/ali psihologa ter za premagovanje učnih primanjkljajev s strani učitelja. V skladu z izvajanjem kontinuuma učne in druge pomoči se učenci lahko udeležijo različnih oblik pomoči: dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč, pomoč v oddelkih podaljšanega bivanja, svetovalne storitve otrokom in družini. V šoli je 6 učencev tujcev, ki imajo večje jezikovne težave in potrebujejo precejšnjo jezikovno, učno in motivacijsko podporo. V času velikih sprememb v družbi in šoli, v času izobraževanja na daljavo ali hibridnega poučevanja je nujna izredna pomoč šolskih svetovalnih delavcev – razumevanje le-tega je izkazalo ministrstvo z začasno dvignjenim normativom za zaposlitev le-teh. Prav epidemične razmere v družbi so pokazale na težave posameznikov in družin, in sicer pri organizaciji dela, uporabi pripomočkov, razvijanju vseživljenjskih veščin, soočanju z novimi razmerami in solidarnim sobivanjem v družbi. Vsi zaposleni strokovni delavci so se zaradi spremenjenih potreb dela v vzgoji in izobraževanju izpopolnjevali in izobraževali (pretežno na daljavo) predvsem v smislu

nudenja pomoči učencem, pretežno učencem s specifičnimi, posebnimi potrebami. Na občinskem nivoju pa menijo, da bi bilo treba pomagati otrokom, ki se spopadajo z različnimi oblikami drugačnosti, omejitev ali invalidnosti pri nudenju dodatne strokovne pomoči s strani strokovnjakov (medicinske, psihosocialne) stroke. Nedopustno namreč je, da otroci za obravnavo pri strokovnjakih čakajo eno leto ali celo več, ko pa že pride do obravnave pa je periodika odločno predolga. Nujno bi bilo organizirati javne razprave, okrogle mize, predavanja za starše, in sicer na temo drugačnosti in s prikazom praktičnega soočanja s tiskami in strahovi, ki jih je izzvala epidemična situacija.

Za otroke, ki imajo izrazite težave z umirjanjem, je bila jeseni 2019 s sredstvi finančnega presežka občinskih sredstev za leto 2018, urejena multisenzorna soba, ki pomeni dodano vrednost pri delu z otroki, ki se spopadajo z različnimi omejitvami. Tako je bilo tudi v letu 2021.

V letu 2021 na **OŠ Trbovlje** niso izvedli posebnih predavanj na temo invalidnosti, v vseh pomembnejših dokumentih šole pa imajo zapisano, da sprejemajo drugačnost, se medsebojno spoštujejo, razvijajo kritično mišljenje. Tovrstne vsebine so vključene v učne načrte nekaterih predmetov, še več pa se o njih pogovarjajo na oddelčnih skupnostih. Po potrebi o posameznih temah v posameznih razredih spregovorijo tudi šolske svetovalne delavke, ki pripravijo igre vlog, okroglo mizo, delavnice.

Že v letu 2015 je bila pri šoli urejena klančina za invalide, ki omogoča lažji dostop do telovadnice, poslovnih prostorov šole in nekaterih učilnic. Višji nivoji šole so za invalide osebe še vedno težko dostopni. V letu 2016 so na podružnični šoli Alojza Hohkrauta v sodelovanju z Občino Trbovlje poskrbeli za stopniščni vzpenjalnik, ki omogoča dostop v višja nadstropja šole. V tem šolskem letu nimajo gibalno oviranega učenca, imajo pa veliko učencev s posebnimi potrebami, ki potrebujejo spodbudno okolje in obilo dodatne strokovne pomoči.

Srednji šoli v Trbovljah v povezavi s projektom »Občina po meri invalidov«:

V šolskem letu 2020/21 je v programe **Gimnazije in ekonomske srednje šole Trbovlje (GESS Trbovlje)** vključenih 15 dijakov s posebnimi potrebami, od tega je sedem dijakov s primanjkljaji na posameznih področjih učenja (PPPU), trije dolgotrajno bolni dijaki, en dijak s PPPU in govorno jezikovno motnjo, en dijak s PPPU in dolgotrajno boleznijo, en dijak z motnjo avtističnega spektra, en dijak s čustveno motnjo in dolgotrajno boleznijo ter en dijak z govorno jezikovno motnjo. Ker je po veljavnem Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami dodatna strokovna pomoč učitelja v 4-letnih srednješolskih programih dodeljena le izjemoma (pri odsotnosti nad 2 meseca pri dolgotrajno bolnih), so najpogostejše prilagoditve: podaljšan čas in poseben prostor pri ocenjevanju, možnost ocenjevanja v manjši skupini, dogovorjeno in napovedano ustno ocenjevanje, prilagojen sedežni red, v primeru daljših odsotnosti zagotovljena gradiva, zmanjšano število ustnih ocen in podaljšanje ocenjevalnega obdobja, razumevajoče in spodbudno okolje, upoštevanje psihofizičnega stanja in sprememba termina ocenjevanja v primeru poslabšanja, prilagoditve pisnih gradiv ipd. Nekaj dijakov ima tudi pravico do dodatne strokovne pomoči psihologa za premagovanje primanjkljajev, ovir in motenj.

V letu 2021 so bile dodatne dejavnosti zaradi epidemije okrnjene. V okviru obveznih izbirnih vsebin Vzgoja za mir, družino in nenasilje za dijake 2. letnika gimnazije so se posvetili sprejemanju drugačnosti: ogledali so si film Moj brat lovi dinosavre na temo družine z otrokom z Downovim sindromom. Sledila je diskusija v manjših skupinah ob podanih izhodiščih ter poročanje z zaključno razpravo.

Na **Srednji tehniški in poklicni šoli Trbovlje (STPŠ Trbovlje)** se izobražuje 46 dijakov s posebnimi potrebami. Število je kar veliko, zato so na šoli v letu 2021 organizirali predavanje oziroma seminar o delu z otroki s primanjkljaji različnih vrst, ki so se ga udeležili strokovni delavci ter nato o teh temah razpravljali na razrednih urah.

Dijaki, ki imajo odločbo o usmeritvi so glede na vrsto odločbe deležni naslednjih pomoči in prilagoditev:

- napovedano ustno ocenjevanje (prednost ustne ocene pred pisno oceno, poudarek na ustni oceni, podaljšan čas pisanja in dokončanja izdelkov, vprašanja so kratka, jasna, po potrebi razdeljena na podvprašanja, dijaki imajo dovolj časa, da se lahko izrazijo,
- pomoč pri načrtovanju in organizaciji šolskega dela, enakomerno porazdeljene šolske obveznosti, večkratna ponovitve pomembnih podatkov, pomoč pri vzdrževanju pozornosti,
- pomoč pri navezovanju socialnih stikov,
- sedenje na mestu, ki omogoča boljšo osredotočenost na šolsko delo (v bližini učitelja, ob sošolcu, ki mu pomaga),
- kratka in jasna navodila, ki se jih sproti preverja, kompleksnejša navodila se razdeli na krajše dele, pisna gradiva se razčleni na manjše vsebinske enote, dodatna pojasnila pri reševanju nalog,
- usmerjanje in spodbujanje učiteljev pri delu dijakov,
- izvajanje pisnega preverjanja in ocenjevanje znanja v individualni situaciji ali manjši skupini,
- tolerance do napak, ki izvirajo iz motnje,
- določitev obsega in kompleksnosti nalog glede na sposobnosti dijakov,
- pomoč pri zagotavljanju fotokopij učne snovi oziroma elektronskega gradiva v primeru odsotnosti, organizirana pomoč pri pridobitvi zapisov učne snovi v primeru slabega počutja,
- v primeru različnih bolezni, na primer sladkorne bolezni je omogočeno, da dijaki kadarkoli med šolskim procesom preverijo nivo sladkorja v krvi, prav tako možnost merjenja krvnega sladkorja v razredu oziroma v ustreznem prostoru in injiciranja inzulina ali upravljanja z inzulinsko črpalko,
- dovoljenje, da dijaki uporabljajo kalkulator, tabele, formule, slovarček besed,
- prilagoditve pri opravljanju športne vzgoje,
- čustvena opora, krepitev samozavesti s strani učiteljev in ostalih strokovnih delavcev,
- možnost umika iz učilnice, več gibalnih premorov,
- uporaba zvezkov z barvnimi listi za boljše pomnjenje,
- prilagojeni testi (pastelna barva papirja),
- prilagoditve pri poklicni maturi oziroma zaključnem izpitu.

Za prevoze osnovnošolcev v šolo je bilo v letu 2021 porabljenih 170.659 €. **Občina Trbovlje** je v skladu z zakonodajo zagotavljala brezplačen prevoz v šolo osnovnošolcem, ki so od šole oddaljeni več kot štiri km, oziroma manj, če ni varne poti. Poleg tega pa je občina sofinancirala tudi prevoze trboveljskih učencev v OŠ dr. Slavka Gruma Zagorje ob Savi, ki izvaja program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom in posebni program vzgoje in izobraževanja.

Občina Trbovlje že od leta 2002 razpisuje občinske štipendije za študente na dodiplomskih študijskih programih. Sredstva za štipendije so bila v letu 2021 porabljena v višini 15.417 €. V letu 2009 je bil sprejet nov Pravilnik o dodeljevanju občinskih štipendij, v katerega je občina

prvič vključila tudi štipendije za študenta oziroma študentko s posebnimi potrebami. V šolskih letih 2020/2021 in 2021/2022 sta bili razpisani dve tovrstni štipendiji. Naši ideji o štipendiranju oseb s posebnimi potrebami je sledilo kar nekaj slovenskih občin.

8. Zaposlovanje invalidov

Temeljno načelo demokratične družbe je zagotoviti invalidom enake pravice in možnosti, da dobijo in tudi obdržijo zaposlitev po svoji izbiri ter glede na svoje sposobnosti. Osebe s posebnimi potrebami so ena najbolj ranljivih skupin na trgu dela, ki se pri zaposlovanju in razvoju poklicne kariere soočajo s še posebej velikimi težavami.

Zaposlitev predstavlja temelj socialne varnosti posameznika, delo pa omogoča sredstva za preživljanje, udejstvovanje v družbi in možnost samouresničitve. Brezposelnost ne povzroča le materialnih težav, ampak tudi socialne in čustvene pritiske na posameznika in na skupnost, v kateri ta živi.

Zaposlovanje invalidov v Sloveniji je stalen problem, saj je njihov položaj na trgu dela še vedno precej neugoden. Država skuša z določenimi ukrepi spodbujati zaposlovanje invalidov; tako s pravico do rehabilitacije, s prilagoditvijo delovnih mest za delo invalidov in s kvotnim sistemom.

Tako kot izobrazba sta tudi delo in zaposlitev za invalide ključnega socialno ekonomskega pomena pri samostojnem življenju. Zaradi nižje izobrazbe imajo običajno manjše izhodiščne možnosti pri zagotavljanju zaposlitve, službo hitreje izgubijo in težko napredujejo. Omejitve pri delu zaradi zmanjšane ali omejene delovne zmožnosti dodatno postavljajo invalida v slabši položaj pri vključevanju na trg delovne sile. Zaradi omejitev potrebuje ustrezne prilagoditve delovnega mesta in delovnega okolja. Zato je treba zagotavljati ukrepe, ki bodo invalidom omogočali večjo zaposljivost z različnimi programi in usposabljanjem. Delodajalce je treba seznaniti z možnostjo prilagoditve delovnega okolja in delovnega mesta, invalide pa spodbujati k dejavnemu iskanju zaposlitve.

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov nalaga **Zavodu RS za zaposlovanje vrsto dejavnosti na področju ugotavljanja in zaposlovanja invalidov**. Po tem zakonu je zavod pristojna institucija, ki določeni skupini oseb z okvaro zdravja in zmanjšano delovno zmožnostjo, ki sicer po drugih predpisih ne more pridobiti statusa invalida, le-tega ugotovi po določenem, predpisanem postopku in odloča o drugih pravicah invalida. Govorimo o postopkih odločanja za priznanje statusa invalida, priznanje pravice do zaposlitvene rehabilitacije in ugotavljanja zaposljivosti.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje – Območna služba Trbovlje spremlja podatke o številu vključenih v zaposlitveno rehabilitacijo le na nivoju celotne Območne službe, ki obsega urade za delo Trbovlje, Hrastnik, Zagorje ob Savi in Litija oziroma istoimenske upravne enote. V letu 2021 je bilo v zaposlitveno rehabilitacijo vključenih 16 brezposelnih invalidov iz Urada za delo Trbovlje, od katerih so se trije v letu 2021 tudi zaposlili. Za dva se načrtuje zaposlitev v letu 2022, ena oseba pa je spoznana za nezaposljivo.

Zaposlitveno rehabilitacijo izvajajo izvajalci, ki so izbrani na razpisu MDDSZ, za Območno službo Trbovlje je izvajalec Želva d.o.o. – tu so tudi vključeni vsi invalidi, ki na komisiji pridobijo pravico do storitev zaposlitvene rehabilitacije.

V DC Šent in v VDC Zagorje ob Savi se vključujejo brezposelne osebe, ki pridobijo status trajno nezaposljive osebe na podlagi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, to je program »Socialna vključenost« (te osebe se takrat odjavijo iz evidence brezposelnih na zavodu za zaposlovanje). Edini izvajalec tega programa v Trbovljah je tako DC Šent. Program se je izkazal kot nujno potreben v lokalnem okolju, saj posameznikom prinaša možnost zaposlitve v varnem, strukturiranem okolju in hkrati preko izvajanja naročenih del nudi sodelovanje s podjetij v lokalnem okolju, ki na ta način spoznavajo tudi področje

duševnega zdravja in zaposlovanja težje zaposljivih oseb, s tem pa se pomembno razbija stigma, ki jo prinašajo težave v duševnem zdravju in uresničuje njihovo poslanstvo.

Javna dela se kot poseben program aktivne politike zaposlovanja izvajajo v okviru ukrepa kreiranja delovnih mest, ki je namenjen spodbujanju delovne in socialne vključenosti ter izboljšanju usposobljenosti in delovnih veščin ranljivih skupin brezposelnih oseb.

Partnerji pri izvajanju programov javnih del so poleg Zavoda RS za zaposlovanje, še naročniki (Občina Trbovlje) in izvajalci programov javnih del.

Za vsak program javnega dela mora obstajati javni interes. Obstoj javnega interesa zagotavlja naročnik programa javnega dela. Naročniki so občine, pristojna ministrstva ali ustrezna strokovna organizacija. Javna dela lahko izvajajo neprofitni delodajalci.

Občina Trbovlje je preko programov javnih del omogočila zaposlitev ljudem, ki jim je potrebno zagotoviti sredstva za pokrivanje stroškov razlike plač udeležencev (25 %) in regres za letni dopust. Za udeležence, katerih plača ne dosega minimalne plače, pa je potrebno plačati še prispevke za socialno varstvo v skladu z zakonom, ki ureja prispevke za socialno varnost in kot osnovo upošteva minimalno plačo.

Občina Trbovlje podpira aktivno politiko zaposlovanja preko javnih del in večini izvajalcem, ki so zainteresirani za izvajanje javnih del, to tudi omogoči. Tudi v letu 2021 so bili na ta način zaposleni javni delavci v neprofitnih organizacijah (nevladne organizacije, zavodi, socialna podjetja). V program javnih del je bilo vključenih tudi nekaj invalidnih oseb, za financiranje pa je občina namenila 90.079 €.

Občina Trbovlje je sofinancirala izgradnjo **Varstveno delovnega centra Zasavje (VDC Zasavje)**, kjer so pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete zaposleni tudi občani Trbovelj. V letu 2021 je bilo v VDC Zasavje - enoto Zagorje ob Savi vključenih 35 uporabnikov iz Trbovelj v dnevno storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, sedem stanovalcev v 16-urno institucionalno varstvo v treh enotah bivanja v skupnosti v Zagorju ob Savi, dva uporabnika v program socialna vključenost v dnevni enoti Zagorje ob Savi in štirje uporabniki v pilotni projekt **S teboj lahko - razvoj in preizkušanje podpornih storitev po Zakonu o socialnem vključevanju invalidov**, ki bo v pravo sistemsko veljavo pri podpornih storitvah stopil v veljavo 30. 6. 2022.

Januarja 2021 je bilo na skupnem sestanku zasavskih občin dogovorjeno, da bodo občine pokrivalo le zakonsko obvezno financiranje storitev VDC Zasavje. Tisto kar mora zakonsko pokrivati država pa je zaradi vztrajnosti vseh deležnikov bilo tudi doseženo in v celoti financirano s strani države kot ustanoviteljice.

Občina Trbovlje je v letu 2021 sofinancirala zaključno prireditev projekta **Gradimo VIP** (vključujoče, inovativno in povezano) Zasavje v višini 500 €. Takšna vključenost uporabnikom VDC ogromno pomeni. Projekt je prejel tudi najvišje priznanje za inovativnost po oceni žirije in javnosti 2021 ne le na zasavski ravni, ampak tudi na nacionalni - pri Gospodarski zbornici Slovenije. Z aktivnostmi projekta **Vključujoče, inovativno, povezano Zasavje** nadaljujejo tudi po uradnem zaključku projekta, trajnostno.

VDC Zasavje je v Trbovljah v letu 2021 izvajal pilotni projekt razvoja in preizkušanja podpornih storitev **S teboj lahko** v sodelovanju s podjetjem **Spekter**. Najeli in opremili so stanovanje v Trbovljah za učne namene projekta (usposabljanje kuhanja, pranja in ostalih gospodinjskih opravil, možnost poskusa prvič prespati sam...). Ena uporabnica je s podpornimi storitvami **S teboj lahko** samostojno zaživela v stanovanju v Trbovljah, ki so ga zanjo pridobili preko omenjenega podjetja, že ob zaključku leta 2020. V prihodnosti si VDC Zasavje želi več cenovno dostopnih manjših stanovanj, v katera bi se lahko preselili njihovi uporabniki. Tako ne

bi vsi potrebovali institucionalnega varstva v bivalnih enotah, ampak bi lahko zaživel s podpornimi storitvami v skupnosti. Prav tako si želijo, da v primeru, da uporabnik, ki živi v lastniškem, neprimernih objektu, ki mu ga zapustijo svojci, pride hitreje do primerne bivališča. Npr. občina odkupi nepremičnino oziroma zamenja z manjšim stanovanjem.

V letu 2021 je **Občina Trbovlje** izpolnila svoje obveznosti glede nadomestne izpolnitve kvote, saj ima občina dolžnost zaposlovanja invalidnih oseb 2 % od celotnega števila zaposlenih. Z invalidskim podjetjem SINET, d. o. o. ima sklenjeno pogodbo o poslovnem sodelovanju za nadomestno izpolnitev kvote.

9. Stalna materialna varnost in spodbujanje aktivnega delovanja

Invalidi so izpostavljeni večjemu tveganju revščine kakor drugi ljudje, še posebej se to izraža v zadnjih letih globalne finančno-gospodarske in javno-dolžniške krize na evrskem območju. Zato je treba sprejemati ustrezne ukrepe za socialno varnost, da bi zagotovili ustrezno življenjsko raven invalidov. Pri tem je treba upoštevati, da se invalidi in njihove družine ali bližnji pogosto srečujejo z višjimi stroški, ki nastanejo zaradi invalidnosti, kakor drugi ljudje.

V mesecu juniju 2015 smo na Občini Trbovlje odprli »Občinsko blagajno«, ki je namenjena občanom za plačevanje položnic brez provizije. Občani lahko plačujejo položnice za storitve nekaterih javnih zavodov in drugih uporabnikov. Občinska blagajna je odprta dvakrat tedensko, za njeno delovanje pa smo v letu 2021 porabili 1.644 €, in sicer za tekoče stroške (vzdrževanje licenčne programske opreme, storitve odvoza denarja, najem dnevno nočnega trezorja). Prostor je v pritličju, tako da je omogočena nemotena uporaba tudi gibalno oviranim osebam.

Starši s stalnim bivališčem v občini Trbovlje so v letu 2021 prejeli za novorojenčka darilne bone v vrednosti 60 €, darilni bon za enoletno članarino v Knjižnici Toneta Seliškarja Trbovlje in mesečni koledar, avtorja Jožeta Ovnika. Za ta namen je občina namenila 5.144 €.

Glede na težko socialno situacijo v naši občini je potrebno občanom zagotoviti tudi oblike pomoči za premostitev trenutne socialne ogroženosti. V ta namen **Občina Trbovlje** sklene letno pogodbo z **RKS – Območno združenje Trbovlje (RKS – OZ Trbovlje)**. Tudi v letu 2021 je bila sklenjena pogodba o dodeljevanju različnih oblik socialnih pomoči (plačilo položnic za elektriko, komunalne storitve, najemnino, zavarovanja in nabava prehrabnih paketov). Skupno je bilo iz proračuna za ta namen porabljenih 4.963 € sredstev. Znesek seveda ne zadostuje za pokritje vseh potreb naših socialno šibkih občanov, vsekakor pa bistveno pripomore k lajšanju posameznih socialnih stisk.

Občina Trbovlje je za plače in materialne stroške za delovanje RKS – OZ Trbovlje RKS – OZ Trbovlje v letu 2021 porabila 39.254 €. Sredstva so bila namenjena za plačo sekretarke in za plačilo materialnih stroškov (komunalne storitve, najem prostorov, električna energija itd.). RKS – OZ Trbovlje je vse leto izvajal svojo osnovno humanitarno dejavnost – pomoč socialno in drugače ogroženim občanom Trbovelj, krvodajalstvo, izobraževalne programe itd. V okviru RKS – OZ Trbovlje deluje tudi Menažka, kjer se razdeljujejo viški hrane iz Mercatorja, Spara in Tuša. Hrano iz trgovin v Menažko pripeljejo prostovoljci RKS – OZ Trbovlje. Dnevno se v razdelilnici oglasi med 30 in 40 ljudi, ki so vpisani v sistem oziroma svoj status dokažejo z odločbo.

Za subvencije najemnin upravičencem je bilo iz proračuna **Občine Trbovlje** porabljenih 421.182 € sredstev. Število vlagateljev, ki izpolnjujejo pogoje je odvisno od socialnega statusa, ki je prav tako odvisen od različnih dejavnikov, kar ugotavlja pristojni CSD.

Občina Trbovlje je v duhu trajnostne mobilnosti ter prijaznosti in dostopnosti do vseh občanov, tudi do starejših in invalidov, že pred leti uvedla Linijo Terezn'čan in omogočila prijaznejši, prijetnejši in hitrejši dostop do trgovin, zdravnika in drugih opravkov vsem, ki živijo na širšem

območju Terezije. To območje je gosto poseljeno s starejšo populacijo, v neposredni bližini so namreč stanovanja Nepremičninskega sklada Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije in pa DUFŠ Trbovlje. Prevozi so bili v letu 2021 onemogočeni zaradi epidemije, zato je **Občina Trbovlje razmišljala o drugih rešitvah in prisluhnila pobudi Zavoda Zlata mreža. Gre za zavod, katerega poslanstvo je izboljšanje kakovosti življenja starejših in na ta način graditi skupnost zadovoljnih, mobilnih in socialno vključenih pripadnikov zlate generacije. Spodbujajo medsebojno povezovanje in pomoč, prostovoljstvo ter prenos znanja. Kot plod sodelovanja zavoda z Zvezo društev upokojencev Slovenije pri projektu Starejši za starejše, v katerega je vključenih več kot 240.000 starejših, ki so izrazili potrebo po mobilnosti kot eno svojih največjih potreb v tem življenjskem obdobju in kot odziv na to, so nastali brezplačni prevozi Prostofer, ki so danes na voljo v več kot 80 občinah po Sloveniji.**

Prostofer je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt, ki omogoča večjo mobilnost starejših. Povezuje starejše ljudi, ki potrebujejo prevoz ter ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, v projektu pa sodelujejo prostovoljci, ki radi priskočijo na pomoč.

Prostofer omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov, trgovinskih središč itn. V primeru zasedenih kapacitet imajo prednost osebe, ki potrebujejo prevoz do zdravnika in šele nato tisti, ki grejo npr. po nakupih in drugih opravkih.

Za izvajanje brezplačnih prevozov za starejše je **Občina Trbovlje sklenila pogodbo o poslovnem najemu za električni avtomobil Renault Zoe. Prevzem avtomobila je bil decembra 2021, ko je županja predala tudi ključe avtomobila prostovoljcem.**

Vir: <https://www.trbovlje.si/objava/578914> (18. 3. 2022)

Uporabniki so lahko prevoz rezervirali od 13. 12. 2021 dalje, dejansko pa so se prevozi začeli izvajati 20. 12. 2022. Sistem brezplačnih prevozov Prostofer deluje na način, da uporabnik rezervira prevoz na brezplačni telefonski številki 080 10 10 vsaj tri dni pred prevozom. V komunikacijskem centru si zapišejo njegove podatke in lokacijo prevoza ter uporabniku sporočijo in potrdijo termin. Vozniki prostovoljci prevoze opravljajo od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

Občina Trbovlje se zaveda, da se potrebe po skrbi za starejše vsak dan povečujejo, zato želi k reševanju mobilnosti starejših občanov pristopiti na celovit način in projekt Prostofer to omogoča. Pomembno vlogo pri izvedbi projekta pa so odigrali na RKS - OZ Trbovlje, DPM Trbovlje, Združenju šoferjev in avtomehanicov Trbovlje in vsem prostovoljcem posameznikom, ki so se bili pripravljani vključiti v projekt.

Vir: <https://www.trbovlje.si/objava/578914> (18. 3. 2022)

10. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete

Občina Trbovlje želi tudi gibalno oviranim otrokom v Trbovljah omogočiti aktivno preživljanje prostega časa v mestnem parku, možnost igre, vključevanje v družbo ter spoznavanje novih prijateljev, je že pred leti postavila gugalnico za invalidne osebe. V letu 2019 je bila gugalnica deležna popravila, saj je bilo treba izvesti celostno obnovo delov, ki so najbolj izpostavljeni uporabi.

V Trbovljah deluje prvi center ponovne uporabe v Zasavju poimenovan »Stara šola«. S socialnim podjetništvom se ustvarjajo nova delovna mesta za ranljive skupine oseb ter opravljajo družbeno koristne dejavnosti. V trgovinico »Stara šola« na tržnici lahko občani prinašajo predmete (pohištvo, posoda, knjige, televizija, glasbeni stolp, hladilnik, svetilke,...), ki jih ne potrebujejo več, a so še popolnoma dobri za nadaljnjo uporabo. V centru bodo tiste stvari, ki morda ne delujejo, popravili, polepšali ter jih po izredno skromnih cenah oddali naprej. Trgovinico so občani sprejeli, saj se zavedajo, da marsikaj kar imamo doma, ni odpadek.

Poleg rednih aktivnosti zaposlitve pod posebnimi pogoji, ki se izvaja v **VDC Zasavje** (lastni izdelki, kooperacija), ki je za uporabnike izjemnega pomena za občutek lastne vrednosti, zmožnosti ustvarjanja dodane vrednosti, so imeli v letu 2021 za uporabnike organizirane prostočasne športne in kulturne aktivnosti. Kljub dobremu namenu pa je epidemija njihove programe delno oklestila.

11. Udeleževanje na področju kulture

Kultura je nedvomno ena najpomembnejših značilnosti človeka, je njegov svet, v njej se človek razvija in z njo se tudi razlikuje od drugih bitij. Kultura je ogledalo naših vrednot in našega sveta. Zato je treba z ustrežno kulturno politiko omogočiti vsem ljudem enake možnosti dostopanja do kulture in njenega sooblikovanja.

Zavod za kulturo Delavski dom Trbovlje (DDT) dobro sodeluje z DIT, saj gibalno oviranim osebam zagotavljajo brezplačen ogled vseh kulturnih dogodkov. Prav tako pa pomaga invalidskim organizacijam z brezplačnim najemom prostorov za izvedbo njihovih dogodkov enkrat letno. Za določena društva so po dogovoru z distributerji na voljo brezplačne vstopnice za ogled kinopredstav. Gledališka dvorana DDT je opremljena z indukcijsko zanko, kar omogoča spremljanje različnih dogodkov tudi tistim, ki uporabljajo slušni aparat. V Virtualnem

muzeju rudarstva 4. Drift so voden ogled prilagodili tako, da je dostopen tudi za osebe na invalidskem vozičku. Predstavitveni film je opremljen s podnapisi in tako prilagojen osebam z motnjami sluha. Vhodi v prostore DDT so opremljeni z napisi v Braillovi pisavi.

Tudi **Kulturno društvo Svoboda Trbovlje** omogoča brezplačen vstop na vse njihove prireditve gibalno oviranim osebam.

V **Knjižnici Toneta Seliškarja Trbovlje (KTS)** se močno zavedajo skupine prebivalcev, ki ima drugačne potrebe od večine prebivalcev naše občine. V največji meri se trudijo te potrebe ugotavljati in posameznikom ter skupinam tudi pomagati, da bo njihova uporaba knjižnice in njenih storitev kar najboljša. Oddelek za odrasle je dostopen za invalide na vozičkih, tako z vidika klančin kot avtomatskih vrat pred glavnim vhodom. Na tem oddelku je omogočen tudi dostop do knjižničnega gradiva, postavljenega v prostem pristopu. V knjižnici imajo invalidne osebe brezplačno članstvo, kar dokazujejo z veljavno odločbo. Na oddelku za odrasle je organiziran tudi otroški kotiček, kjer je izbor otroških knjig, ki si jih lahko izposodijo gibalno ovirani otroci in jim tako ni potrebno premagovati stopnic, ki vodijo na mladinski oddelek.

KTS nekajkrat letno organizira humanitarne akcije, kjer zbirajo različne dobrine, ki jih nato predajo humanitarnim organizacijam, vse leto pa skrbijo tudi za številne kulturne dogodke (literarne večere, potopisna predavanja, pogovore, predstavitve, predavanja), ki so za vse obiskovalce brezplačna.

KTS je opremljena z elektronsko povečevalno lupo, ki se nahaja na oddelku za odrasle v čitalnici. Na oddelku za odrasle so za obiskovalce od decembra 2018 na voljo korekcijska očala, ki si jih lahko izposodijo za lažje iskanje gradiva ali branje v čitalnici.

Na oddelku za odrasle in v enoti Dom svobode so pozorni, da uporabnikom, ki slabo vidijo ponudijo gradivo z večjimi črkami. Na mladinskem oddelku imajo posebej označeno gradivo, ki je primerno za uporabnike z disleksijo. Na oddelku za odrasle imajo tudi zbirko zvočnih knjig, ki jo redno dopolnjujejo. Ponujajo možnost glasnega branja uporabnikom, ki sami (zaradi takšnih ali drugačnih težav) ne zmorejo ali ne želijo prebirati različnih vsebin.

Zaposleni v KTS se udeležujejo različnih predavanj in izobraževanj z namenom izboljšati kakovost knjižničnih storitev za slepe in slabovidne uporabnike. Zanje so pripravili tudi seznam gradiva, ki je kakovostno in bi bilo primerno za preoblikovanje v zvočne knjige. V dar so prejeli zvočne knjige, ki jih z veseljem ponujajo njihovim članom.

Šent in KTS organizirata posebno vodenje po knjižnici, prilagojeno uporabnikom oziroma članom društva in jim tako približajo knjižnico, njeno dejavnost in gradiva, ki bi jih utegnili zanimati. V okviru knjižnične domoznanske dejavnosti so člani in mentorji Šent svoje delo že predstavili v čitalnici knjižnice, v okviru vodenega pogovora in predstavitve.

KTS sodeluje tudi z DUFS Trbovlje. V premično zbirko dvakrat mesečno dostavljajo knjižnično gradivo, ki je na voljo za izposajo oskrbovancem. KTS skrbi, da je gradivo tematsko primerno in aktualno, prisluhnejo pa tudi posameznim željam oskrbovancev.

Nova oblika sodelovanja z VDC Zagorje ob Savi se imenuje Mavrična bralnica. Srečanja potekajo enkrat mesečno, prisotni pa so zainteresirani uporabniki in njihovi mentorji ter bibliotekarke KTS, ki prebirajo izbrano literaturo in se pogovarjajo o prebranem. Cilj projekta je varovancem ponuditi varno in toplo okolje ter sproščeno vzdušje, jih pritegniti k branju in jim s pomočjo prebiranja literarnih del pokazati čarobni svet branja, knjig ter ustvarjanja ob prebranem in slišnem.

V času zaprtja KTS Trbovlje in enote zaradi ukrepov, povezanih z epidemijo, je bil vsem, tudi gibalno oviranim osebam, omogočen spletni dostop do knjižnice in njenih dejavnosti ter tudi

dostop do e-knjig, e-publikacij in zvočnih knjig. Pogovorni večeri, pravljичne urice in ustvarjalne dejavnosti so bile v času zaprtja knjižnic preseljene na spletno stran knjižnice in profile knjižnice na družbenih omrežjih, in tako še vedno vsem prosto dostopne.

Za sofinanciranje programov nevladnih organizacij s področja ljubiteljske kulturne dejavnosti, je **Občina Trbovlje** v letu 2021 namenila 27.538 €. Sredstva so bila dodeljena 26 prijaviteljem iz občine Trbovlje na podlagi javnega razpisa. Za delovanje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti - Območne izpostave Trbovlje je **Občina Trbovlje** v letu 2021 namenila 9.000 €, za KUD Delavska godba Trbovlje pa na podlagi neposredne pogodbe 10.942 €.

Nevladne organizacije s področja ljubiteljske kulturne dejavnosti in javni sklad so sredstva porabili za izvajanje svoje redne dejavnosti, za udeležbo na revijah, srečanjih, tekmovanjih, za strokovne sodelavce ter za organizacijo prireditev. Seveda pa je bila celotna dejavnost zaradi epidemije okrnjena.

Društvo upokojencev Trbovlje je na javnem razpisu sodelovalo s tremi sekcijami: pevski zbor, sekcijo za literarno dejavnost ter sekcijo za ročna dela. Dve sekciji pa na področju kulture delujeta tudi pod okriljem Društva invalidov Trbovlje, pevski zbor in sekcija za ročna dela.

12. Udejstvovanje na področju športa

Šport ne sme biti ekskluzivna pravica določene družbene skupine, pač pa priložnost za vse, da se skozi gibanje ali miselne aktivnosti razvijajo glede na svoje zmožnosti. Predstavljati mora prostor socialne vključenosti, enakopravnosti in razvoja vsakega člana družbe, pa naj se želi ukvarjati z vrhunskim športom ali športno rekreacijo.

Pomembno je, da se invalidom zagotovijo enake možnosti za rekreacijo in šport. To pomeni, da se zagotovi dostopnost do športnih objektov in da se finančno podpre prilagojene športne in rekreativne programe za invalide. Športne in rekreativne dejavnosti je potrebno prilagoditi potrebam, glede na telesne zmogljivosti in raven invalidnosti. Invalidom, ki so pripravljeni tudi tekrovati, pa je le-to treba omogočiti. Pri invalidih - športnikih je običajno še bolj kot pri zdravih razvita tekrovalna strast, samodisciplina, samospoštovanje in tovarištvo.

Na vseh športnih objektih, ki so v upravljanju ZMŠT je dostopnost za invalide primerno urejena. V športnem parku Rudar je omogočen dostop z invalidskimi vozički na tribuno in na nogometno igrišče. Tudi v športni dvorani Polaj je omogočen dostop z invalidskimi vozički skozi zadnji vhod. Prav tako so na vsakem objektu nameščene table za sanitarije za slepe, vsaj ene urejene sanitarije za invalide, ŠD Polaj ima dvoje tovrstno urejenih sanitarij. V hostlu ZMŠT je za invalide na voljo soba, ki je prilagojena njihovim potrebam, za bivanje pa nudijo 10 % popust. Pomoč invalidskim ter humanitarnim organizacijam je v ZMŠT stalnica. Tako pomagajo oziroma sodelujejo z Mladinskim centrom Hrastnik in Mladinskim centrom Zagorje, društvom Šent, DPM Trbovlje, CSD Zasavje in VDC Zagorje ob Savi. Pomagajo tako z brezplačnim najemom športnih objektov kot z brezplačnimi vstopnicami za letno kopališče. Na letnem kopališču v Trbovljah so na voljo invalidom prilagojene sanitarije in garderoba. ZMŠT se že nekaj časa trudi postaviti tudi dvigalo za spust in dvig invalidov v bazen, vendar zaradi pomanjkanja sredstev to še ni realizirano. Vendar ne bodo odnehali in se bodo še naprej trudili pridobiti potrebna sredstva s pomočjo donatorjev, sponzorjev in Zvezo invalidov Slovenije in verjamejo, da jim bo v doglednem času uspelo.

Občina Trbovlje je, tako kot v preteklih letih, tudi v letu 2021 izvedla Javni razpis za sofinanciranje letnih programov športa v občini Trbovlje, v okviru katerega se sredstva namenijo tudi za šport invalidov. V omenjenem sklopu se sofinancirajo programi za invalide, ki so namenjeni ohranjanju gibalnih sposobnosti, zdravja, revitalizacije, resocializacije, razvedrilu in tekmovanju invalidov, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom. Sredstva za izvajanje programov, ki so namenjena invalidom so prejela tri društva, in sicer Društvo invalidov Trbovlje,

Društvo vojnih invalidov Zasavje in Strelsko društvo 1956 Trbovlje. Pridobljena sredstva so društva namenila za različne rekreativne in interesne dejavnosti, kot so balinanje, plavanje, pikado, pohodništvo, namizni tenis, strelstvo, ribolov, itd. V letu 2021 se bili še vedno prisotni različni ukrepi povezani z epidemijo, ki so jih društva pri izvajanju aktivnostih upoštevala in svoje aktivnosti prilagodila v skladu z navodili različnih državnih institucij.

Vključenost športnikov invalidov v društvo pomaga premagovati predsodke in strahove pred to populacijo, ki so predvsem posledica nepoznavanja življenja invalidov zaradi njihove socialne izoliranosti, kar velja tako za otroke kot tudi odrasle. Spodbuja tudi medsebojno druženje in spoznavanje na društvenih prireditvah, kar pomeni polnopravno socializacijo invalidov. Za društvo oziroma ponudnika športa in rekreacije to v končni fazi pomeni boljšo podobo v okolju v katerem se nahaja, saj preko raznovrstnosti programov skrbi za dobrobit celotne populacije.

Na tak način je vsem omogočeno redno vključevanje in ohranjanje psihofizičnih sposobnosti. Poskrbljeno je tudi za tekmovanja, ki so tako lokalnega, regijskega kot tudi državnega pomena. **Občina Trbovlje** s sofinanciranjem dejavnosti javnih zavodov tako omogoča vadbo športnim društvom v telovadnicah osnovnih šol in ŠD Polaj, ob različnih večjih športnih prireditvah in dogodkih pa občina društvom zagotavlja dodatna sredstva ter drugo pomoč.

13. Verske aktivnosti

Dostop za invalide v župnijsko cerkev, v župnišče in v prostore Župnijske Karitas je primerno urejen. Za cerkvijo Sv. Martina je urejeno in ustrezno označeno tudi parkirišče za invalida.

14. Zaključek

Še bi lahko naštevali številne aktivnosti in bogastvo vsebin ter izvajalce, ki v lokalni skupnosti pripomorejo k temu, da lahko vsako leto potrdimo naziv »Občina po meri invalidov«. Razvidno je, da je Občina Trbovlje že na začetku s svojim akcijskim načrtom prodrla na vsa področja življenja, da je znala aktivirati vse dejavnike in jih ozaveštili o njihovi odgovornosti. Posebej velja poudariti, da z vsakoletnim udejanjanjem akcijskega načrta na svoj način povezuje civilno družbo.

Po vseh aktivnostih širše lokalne skupnosti na področju invalidov lahko trdimo, da raznovrstna dejanja kažejo, da se je odgovornost vseh povečala, kar predstavlja trden temelj za nadaljevanje dela v prihodnosti, ne le v dobro invalidov, socialno prikrajšanih in tistih na obrobju družbe, temveč vseh občanov – za sožitje.

Pripravila:

Mateja CAMPLIN TAHIROVIČ
vodja oddelka za splošne zadeve
in družbene dejavnosti

Jasna GABRIČ
županja

po pooblastilu št. 032-2/18-8
z dne 13.12.2018
Maja Krajčnik
podžupanja

